

40
Diss.

3906

65

40

July 10th 1866

<36628796910010

<36628796910010

Bayer. Staatsbibliothek

DISSERTATIO PATHOLOGICO-MEDICA
IN AURICULIS.

DE

ABNORMI CORDIS CONFORMATIONIS
CONDITIONE.

DISSERTATIO PATHOLOGICO-MEDICA
INAUGURALIS,

DE

ABNORMI CORDIS CONFOR-
MATIONIS CONDITIOE,

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI,

MEINARDI SIMONIS DU PUI,

A. L. M. MED. ET PHIL. DOCT., MEDICINAE PROF.
ORDIN. ET AUGUSTISSIMI UNIVERSI BELGII REGIS
ARCHIATRI,

NEC NON

NOBILISSIMAE FACULTATIS MEDICAE DECRETO,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS
AC PRIVILEGIIS,

IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA,

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

DEFENDET

DIDERICUS DUYFKENS, JUN.

AMSTELODAMENSIS.

Die XXI Decembris MDCCCXIX. Hora XI—XII.

LUGDUNI BATAVORUM,
APUD H. W. HAZENBERG, JUNIOREM,
MDCCCXIX.

PARENTIBUS OPTIMIS, CARISSIMIS

AETERNO AMORE ATQUE OBSERVAN-

TIA AD ROGUM USQUE COLENDIS,

PRAECEPTORIBUS,

A M I C I S

S A C R U M.

PARENTIBUS OPTIMIS, CARISSIMIS

VERE AMORE ATQUE OBSERVATIONE

AD FOCUM CASUS COLENDIS

*Doctrina itaque omnis Medica bonae frugis ad hanc
componi normam debet, ut, quid Natura faciat,
aut ferat, ex fideli observatione quam diligen-
tissime enarretur.*

GAUBIUS.

3 1 5 1 1 1

2 1 5 1 1 1

P R A E F A T I O

*S*tudii Academicis finem impositurus, non inani scribendi cupidine, sed ut legibus satisfacerem, ad conscribendam dissertationem impulsus, de materia, vires haud exsuperante, eligenda saepius haesitavi, amplius enim vastusque Medicinae campus dubiam diu hujus electionem reddidit. Inprimis tamen omnia pervolventem cor me detinuit, organon certe totius animalis oeconomiae fere maxime necessarium. Cujus cum status normalis tanta diligentia, tantaque facundia atque doctrina jam per longum annorum decursum a summis Anatomiae Physiologiaeque cultoribus fuit elaboratus, ut huic, quod optemus, saltem a me juvene, vix amplum sui studii campum salutanti, addendum, fere nihil supersit, ad abnormem ipsius conditionem animum attendi, atque inprimis illa mihi complacuit, quae impeditae formationis vitia (Hemmungsbildungen a Germanis vocata) complectitur. Ne autem quis putet, minus elaboratam esse hanc partem, Nassei enim, Meckelii, Kreysigii atque Burnsii opera si pervolvat, sat cito convincetur, illustres hos viros fere nihil optandum reliquisse. Quae cum ita sint, certe temerarie apparet, me rem, omni ratione a tantis, fama clarissimis praestan-

tissimisque viris inquisitam, denuo perscrutari vel-
le: sed, quae variis operibus dispersa inveniuntur,
quantum mihi innotuerunt, in unum ut collige-
rem, atque sic uno quasi intuitu tota harum de-
formationum historia oculis pateret, ideo non inu-
tilis prorsus visus fuit hicce labor, quem discendi
non docendi causa suscepi. Quali autem cum suc-
cessu cuncta pertractaverim, lectori perito dijudi-
candum trado: prima interim et levia haec nostra
conamina benevolo accipias animo, et quae vel fal-
sa, vel minus recte dicta inveneris, juvenili aetati
imputare velis, L. B. enixe rogo.

His praemissis, superest, ut Viris Clar. Prae-
ceptoribus aestumatissimis, tam hacce in Acade-
mia, quam in Illustri Amstelodamensi Athenaeo,
pro summis in me collatis beneficiis, quorum me-
moriam atque recordatio semper mihi jucunda erit,
gratum hic obtester animum; quidquid enim va-
leam, vel unquam valiturus sim, egregiis Vestris
institutionibus me debere, publice profiteor. Nec
minus agenda sunt gratiae Viro doctissimo, cele-
berrimo C. H. à Roy, qui librorum subsidis sup-
peditandis, hancce qualemunque conscribendi dis-
sertationem, mihi occasionem praebuit: accipe, ae-
stumatissime Vir! quas tibi offero memoris animi
grates. Diu vos omnes Deus O. M. incolumes ser-
vet, ut multis dehinc annis, uti mihi, sic aliis
studiorum fautores adsitis!

DISSERTATIO PATHOLOGICO-MEDICA

INAUGURALIS,

DE

ABNORMI CORDIS CONFORMATIONIS CONDITIONE.

INTRODUCTIO.

Inter reliqua animalis corporis organa, quae ad ipsius oeconomiae integritatem quam maxime conferunt, haud infimum tenere locum cor, nemo inficias ibit, qui, Physiologiae non ignarus, ad huius visceris dignitatem rite attendit; illius enim actionis vitalis, quam circulationem dicimus, princeps ac primarium est organum: quisque igitur facile perspiciet, quamcunque cordis morbosam conditionem, praeterquam quod organi ipsius varias affectiones, nocivaeque inde exorientia symptomata producat, noxium etiam in circulationem edere effectum, variasque ipsius turbas producere. Si autem simul ad cordis pulmonumque intimum attendamus connubium, quatenus haec vitalia viscera sanguinis circulationi, ipsiusque oxydationi prospiciant, nullum haeret dubium, quin, laeso priore,

posteriorum simul functio plus minusve inde capiat detrimenti. Et revera pectoris oppressio, anxietas, tussis, suffocationis, paroxysmi, aliaque symptomata, quae in morbooso corde laborantibus observamus, quaeque hunc statum continuo fere comitantur, jure hanc probant suspicionem. Horum autem symptomatum rationem reddere, nec non, quomodo in totum organismum agant, explicare, hujus non est loci: in hujus dissertationis, abnormem cordis statum spectantis, decursu hoc magis patebit. Non autem de modo fere infinite vario, quo cor a norma aberrat, disserendi animus est; hujus enim pertractatio nimis libelli limites excederet, illas tantum pertractaturus sum deformationes, quae venosum cum arterioso sanguine misceri permittunt.

Attento autem animo singulas huc pertinentes, magnoque numero occurrentes, observationes pervolvantis absque dubio movebit attentionem omnium harum deformationum cum prioribus cordis humani formis vel cum alicujus inferioris ordinis bestiarum corde (1) congruentia, quae, additis par-

(1) Liceat ad hoc probandum, quae Meckelius (*Beiträge zur vergleichenden Anatomie* Th. I. H. I. p. 105, 106.) hac de re habet, hic afferre. « In den verschiedenen Familien der Reptilien, dicit, findet sich fortdauernd derselbe Gang in der Herzbildung, der dort in demselben Individuum in verschiedenen Perioden vorkommt. Denn die Batrachier haben ihr ganzes Leben hindurch nur ein Ohr und eine Kammer, ein allgemeines Blatsystem, woraus Lungenarterien und Venen entspringen, die wahrscheinlich beim frühen Fötus vor der Existenz der Lungengefäße durch die Bronchialgefäße dargestellt »

particulis quibusdam, in formam neonato vel homini adulto etiam propriam abirent, ita ut revera quondam normalem statum sistant, qui seriori tamen evolutionis periodo abnormis deprehenditur: quare talia corda in efformatione aliquando constitisse, recte judicantur, summoque jure impeditae formationis vitia nuncupantur. Eo magis autem in oculos hoc incurret, instituta haec vitia inter evolutionemque cordis pulli comparatione. Docuerunt enim

• stellt worden. In den Schildkröten fängt schon die Theilung
 • in zwei Kammern an, indem sich über der grossen eine
 • kleinere bildet, aus welcher die Lungenarterie entspringt, die
 • also deutlich die rechte ist, und die mit der untern durch
 • eine weite Oeffnung communiciret. Sie ist, bei den Land-
 • schildkröten so unbeträchtlich, dass Oeffnung und Kammer
 • gleich weit sind, und verdient nur bei den Meerschildkröten
 • den Namen einer Kammer. Deutlicher kann sich wohl die
 • Progression in der Bildung des rechten Ventrikels nicht dar-
 • stellen. In den Ophidiern ist die Theilung in zwei Kammern,
 • welche durch eine, gerade an der Basis der Scheidewand be-
 • findliche Oeffnung, communiciren, noch weit deutlicher, die
 • zwei Aorten und die Lungenarterien entspringen neben einan-
 • der. Auch bei den Sauriern, namentlich dem Krokodile-
 • findet sich eine sehr weite Gemeinschaft zwischen den Lun-
 • gen und Aortenkammern, die zwar der Form nach zwei,
 • dem Wesen nach aber nur eine darstellen, indem sich aus
 • einer in die andere das Blut durch das schwammige Herz-
 • fleisch drängt. Sehr merkwürdig ist auch hier der Ursprung
 • der grossen Gefässe. Aus der linken Hälfte der Aortenkammer
 • entspringen die Kopf und Armarterie und die rechte absteigende
 • Aorte, aus der rechten die absteigende linke Aorte, die sich
 • mit der rechten durch einen breiten Queerast verbindet, also
 • gerade wie beim frühen Fötus, wo auch die obern Aeste
 • der Aorte einen besonderen Ursprung haben, indem die ab-
 • steigende Aorte aus der rechten Kammer entspringt."

enim nos immortalis Halleri de formatione pulli observationes, cordis avium cum corde humano adeo convenire evolutionem, ut ex illius ad hujus formationis modum jure concludere liceat. Utilitate igitur non carere mihi videtur, si ad majorem intelligentiam paucis ex ipsius de formatione pulli opere gravissima, ad cordis formationem referenda momenta hic repetamus.

Vestigium cordis vidit Hallerus hora 38, rotundum aliquid de pectore prominens. Hora vero 45 observatori solertissimo apparatus sanguinem motorius, quasi vesiculae tres inter se conjunctae, apparuit, quae organa hora 48 canali incurvo similia erant vel ferro equino, vel parabolae etiam, cujus vertex a vertebris remotissimus, crura autem in foetus corpusculum redirent. Est tunc quidem ad sinistrum latus singula auricula, vena cava enim, quae in pectore ramum bifidum emittit, cujus altera propago adscendit, altera transversa est, infra hanc venam latiori et obtuso terminatur fine, qui auriculam constituit: haec autem, mediante canali auriculari, annexa est ventriculo singulo, qui figura ovali vel renali potius Aortae bulbum dexterius emittit, quocum incurvi annuli speciem exprimere videtur.

Hora circiter 96 sive die 4 exeunte, novus ac dexter quidem ventriculus cordis, tanquam tuberculum sub Aortae bulbo, ventriculo jamjam formato imponitur: uterque ventriculus fine quinti diei perfectus apparet: dexter tamen per totum incubationis tempus sinistro brevior, neque mucronem cordis attingens.

Eodem circiter tempore singula auricula duobus semicirculis muscularibus, anteriori ac posteriori, in duo cava dividitur, quorum sinistrum idemque posterius dextro majus est. In conjunctionem vero harum auricularum, quibus constat atrium cordis, vena cava se immittit, atque canalis auricularis.

Circa diem quartum canalis auricularis, paulatim brevior factus, jam evanescere incipit, dum auriculæ cum corde coalescunt, quod quidem sexto die perfectum est. Peracto die sexto itidem fere evanescit, vel in cordis potius carnes abit atque recipitur bulbus Aortae, ac ex summo ventriculo duo prodeunt trunci arteriosi, Aorta nempe atque arteria pulmonalis, quae olim ex Aortae bulbi rostro enascebatur.

Pulmões primum apparuerunt hora 120, vel etiam serius ad horam 144 usque, non ita parvi, quin etiam prius potuissent conspici, nisi pellucidi fuissent. — Hucusque Hallerus. Egregie et haec Halleri observatio sequentibus Meckelii (2) verbis confirmatur: „*Anfänglich ist das Herz des Hühnchens durchaus wie bei den einfachsten Reptilien, den Batrachiern, gebildet, besteht bloss aus einem für die Lungen und Körpervenien gemeinschaftlichen Ohre, und einer Kammer, aus welcher die Aorte entspringt. Einige Umstände nähern auch diese Bildung vielleicht mehr der der Fische, sowohl die beträchtliche Anschwellung der Aortenzwiebel nämlich, die man auch bei den*“ Fi.

(2) Beiträge l. c. p. 103. Cf. et ibidem p. 75. 81. 101. et 118. variorum humanorum foetuum cordum descriptionem.

„ Fischen am Lungenarterienstiele bemerkt, als
 „ die eigne Gefässvertheilung, welche die Malpi-
 „ ghischen Abbildungen zeigen, wo man indes deut-
 „ lich sieht, wie die aufsteigenden Aortenäste wie
 „ die Kiemenäste der Fische aus einander fahren,
 „ und sich nachher zur absteigenden Aorte verei-
 „ nigen, eine Vergleichung, die auch der Mangel
 „ des Halses in dieser Periode rechtfertigt. — So
 „ bleibt nach Malpighi's Beobachtungen die Be-
 „ schaffenheit des Herzens bis in die zwei und
 „ sechzigste Stunde: da aber hat sich der einfache
 „ Ventrikel in der Mitte zusammengezogen, und
 „ man sieht deutlich das einfache Ohr mit dem
 „ einen Ventrikel durch einen langen, engen Ka-
 „ nal, diesen rechten Ventrikel mit dem zweiten
 „ durch einen kürzeren und weiten Gang commu-
 „ niciren, und ausserdem die Aorte sehr bulbös
 „ noch aus diesem entspringen.“

Prioribus autem impeditae conformationis vitiis
 ut plurimum accedit adhuc deformationum, adeo
 ab embryonis vel foetus corde, vel animalium ali-
 cujus inferioris ordinis differentium, copia, ut ad-
 dita quoque parte, ad normalem eas reducere for-
 mam, minime contingeret; in his enim partes alio
 modo collocari necesse esset, si quis inde norma-
 lem effingere vellet formam.

Harum nunc vel separatim vel conjunctim oc-
 currentium deformationum enumeratio hujus disser-
 tationis scopus est, quare nunc ipsis me accin-
 gam, atque, quantopere fieri possit, ad diversas
 classes referam. Videntur autem mihi quatuor
 ha-

harum deformationum classes esse statuendae,
quarum

I^{ma} quidem inferioris evolutionis, singulum atrium, singulumque ventriculum exhibentis, recensiones comprehendet.

II^{da} illas pertractabit deformationes, in quibus quidem simplex ventriculus, atriorum tamen septi jam prima rudimenta vel plena evolutio observantur, simulque et truncus arteriosus plus minusve divisus apparet.

III^{cia} de ventriculorum septo magis minusve perfectoaget, in quibus et atriorum atque arteriosorum truncorum disjunctio perfecta observatur.

IV^{ta} denique illas exhibebit, in quibus cor illud, quo in foetu erat, organisationis gradum etiam post partum excedit, foramine ovali simul cum ductu arterioso patente.

Harum nunc deformationum classium recensio, variarumque observationum descriptio *Capitis* I. materiam constituet.

Caput II. Harum deformationum in totum organismum effectus complectetur, finemque ipsi imponet brevis medendi methodi disquisitio.

CAPUT PRIMUM.

CLASSIS PRIMA DEFORMATIONUM.

Primis positis cordis rudimentis, sensim sensimque ipsius evolutionem progredi ex Halleri observationibus vidimus, usque dum ad summum perfectionis gradum pervenerit. Si nunc quacunque de causa normalis huius conformationis processus interrumpitur atque sistitur, demum homo nascitur, corde praeditus, simpliciore gaudente forma, quam ad sua munia rite obeunda alias requiritur, variasque inde a normali statu observamus aberrationes, cum quibus tamen breviori vel diuturniori temporis spatio vita post partum perdurare potest. Harum nunc infimum tenet gradum singulum atrium, singulusque ventriculus. Exstat quidem apud Meckelium (3) a Marriques observatus casus, in quo tota cordis absentia deprehensa, ipsiusque loco tantum magna vesica, limpido aquoso fluido repleta atque distenta, fuit inventa, sed et tot tantaeque aliae deficient.

(3) *Patholog. Anatomie* Band. I. p. 414.

cientes partes deformitatesque detegebantur, ut et jam hanc ob causam vita existere non potuisset, quare hujus casus commemorationem ad nostrum scopum non pertinere duximus.

Progressa autem cordis evolutione, ventriculoque jamjam formato, non amplius cum hoc atrium per canalem auricularem conjunctum est, sed pedetentim hic disparuit, ita ut jam atrium immediate ventriculo insideat, Aortae vero bulbus communis sit arteriae pulmonaris atque Aortae truncus. Unicum hujus revera inferioris conformationis exemplum nobis occurrit in infante, septimo vitae die mortuo, a Wilsono (4) descripto. Ab osse sterno ad medium abdominis usque communia desiderabantur integumenta, cor infra diaphragma in hepatis cavitate situm, sacco membranaceo, tumoris instar a sterno ad medium fere ventrem usque prominente, inclusum: venae bronchiales nullae: venae pulmonales duae cum vena cava superiore junctae atque Azyga in atrium simplex hiabant, ventriculo simplici, uti atrium insolita amplitudine, annexum: e ventriculo surgit vastus truncus arteriosus, qui in thoracis cavum adscendens, ibi duos formabat ramos, alterum adscendentem, aortam nempe, alterum retro tendentem, arteriam pulmonalem, tertia fere parte aorta angustiores: cor ipsum coagulabili lymphâ tectum: pulmones solito majores: thymus magnus infra

ster-

(4) *Philosoph. Transact.* 1798. P. 1. p. 346. in *Reils und Autenrieth's Archiv. für die Physiol.* B. 4. H. 3. p. 448.

sternum ad totam illius longitudinem extensus: saccus membranaceus, cor continens, gangraenosus, mortis causa habebatur.

Huic nunc formae proxime accedentes casus cum cordis siru normali sequenti in classe occurrunt.

GLASSIS SECUNDA.

Quamquam adhuc semper in inferiori evolutionis periodo versans, magis tamen jam normae accedens observatur cordis hac in classe conditio. Ventriculus quidem singulus adhuc existit, plus minusve tamen arteriosi trunci divisio occurrit: atriumque, quamquam unum adhuc constituat cavum, septi tamen jam initia plus minusve ostendit. Videtur autem atriorum septum efformari tum continuata venarum cavarum atque pulmonalium disjunctione, tum pullulante ex pariete anteriori ac posteriori musculari fascia, quae a venarum disjunctione ad ostium ventriculi venosum procedens, jam in duo ostia hoc separat, inque annulum concreta foramen format ovale. Ex describendis casibus saltem hoc apparere videtur. Horum infimum adhuc evolutionis gradum tenere videtur cor, a Farreo descriptum (5) pueri, 4to die mortui, in quo sese primi impetus morborum tertio vitae die monstrarunt. Atrium imperfecte divisum continuata venarum pulmonalium atque cavarum disjunctione: ipsum in atrium hae sanguinem effundentes, in appendiculam

il-

(5) *Pathological. Researches Essay I. etc.* in Meckel's *deutschem Archiv, für die Physiol.* B. 1. H. 2. p. 223.

illae: singulum ostium venosum, valvulis munitum, magis tricuspidalibus consimilibus: e singulo ventriculo surgit Aorta, cujus primi ramis vasti erant arteriae pulmonares duae: tertius adscendens, major, solito ex Aortae arcu emergentes emisit, singulamque cordis arteriam coronariam: Pericardium, cor, pulmonesque sanguine turgentes.

Ulterius jam in efformatione procederat cor a Standertio observatum (6) infantis, decimo vitae die mortui. Venae cavae et quatuor venae pulmonares, quae arctiores, atrium intrabant simplex, per ostium venosum, trabe carnosa in atrium prominente divisum, valvulis tendineis munitum, communicans in latere dextro cum ventriculo simplici, e cujus latere sinistro aorta oriebatur: haec autem primum dimisit ramum arteriam pulmonarem, justo arctiorem, mox in duos ramos discedentem. Corpus aliquantulum minus nutritum ac carnosum apparuit.

Summum hujus classis evolutionis gradum constituit cor a Lawrence memoratum (7). Loco septi atriorum nil nisi tenuis muscularis fascia, magnum constituens foramen ovale sine valvula, aderat: atrium quidem simplex, duae tamen auriculae, venarumque pulmonalium atque cavarum sejuncta ostia: septum ventriculorum nullum: aorta,

(6) *Philos. Transact.* T. II. p. 228. in *Harles und Ritter neuem Journ. für ausländ. Litterat.* Band. 7. H. 1. p. 187.

(7) *Meckel's arch.* l. c. p. 225.

ta, arteriaque pulmonaris, haec quidem paululum angustata, propriis originibus, juxta ex sinistro ventriculi latere prodeunt.

Medium quasi hanc inter sequentemque classem constituunt casus sequentes, in quibus atria quidem duo aderant distincta, ventriculorum tamen septi nullum adhuc reperiatur vestigium. Primum horum casuum enarrat Tiedemannus (8) pueri undecimo vitae anno extincti. Post mortem in corde atria duo: ventriculusque simplex, ex quo aorta atque arteria pulmonalis. Alterum refert Pozzisius (9) Juvenis 27 annorum. Vena cava maxime dilatata receptaculum quasi sanguinis constituit: cor insolita magnitudine singulum tantum habebat ventriculum, $\frac{2}{3}$ xvj sanguinis capacem, parietibus maxime extenuatis: venae coronariae in longum extensae, perangustae.

Tertius huc pertinet casus a Chemineau (10) descriptus infantis mox post partum extincti. Cor tribus compositum cavitatibus, quarum dextra accepit venam cavam, sinistra venam pulmonalem: cavitates illae in tertiam hiabant, cui imposita erant aortae pulmonarisque arteriae sejuncta ostia: art. pulmonaris dimidio aortae angustior, ramos habebat duos, quemque duplo ampliorem trunco: ductus arteriosus nullus.

Quartum huc referendum casum describit
Wolf

(8) Zoologie Th. I. p. 177.

(9) Senac sur la structure du coeur. T. II. pag. 414.

(10) Mem. de l'Acad. des Scienc. 1699. pag. 43. Meckel's Path. Anat. s. 426.

Wolf (11) Juvenis 22 annorum. Atria duo rite conformata: valvula foraminis ovalis imperfecta, foramine fere duarum linearum pertusa: inferior atriorum septi margo libere in singulo ventriculo dependens: retrorsum duo venosa, antrorsum duo arteriosa ostia: art. pulmonaris valvulae semilunares imperfectae, parvae, absque nodulis: ipsa arteria plane normalis: canalis arteriosus plane patens: aorta magno ostio emergens, ipsius valvulae magis perfectae quam art. pulmonaris: valvulae tricuspidales atque mitrales rite conformatae.

Transitum quasi ad sequentem classem facit cordis descriptio Farrei (12) juvenis, 22 vitae anno mortui. Atria normalis magnitudinis: ostia venosa angustiora, inprimis sinistrum: valvula Eustachii justo major: foramen ovale apertum, quanquam sua valvula tectum: singulus tantum ventriculus satis vastus, parietibus densioribus, in quem utrumque atrium hiabat: versus atrium sinistrum ventriculus in saccum quasi extensus fuit, ex quo Aorta enascebatur: Art. pulmonaris non ex ventriculi basi sed e media illius parte provenit, in origine sua perangusta, parietibus crassioribus, valvulis semilunaribus excrescentia aliqua fere clausis: canalis arteriosus clausus: de arteriis bronchialibus nihil inveniebatur. Cordis cavitates dextrae, venae maximae et coronariae uti et pulmones sanguine pleni: omnia viscera abdominalia obscure rubro sanguine turgentia, perque peritoneum, his ad-

(11) Kreysig. *die Krankheiten des Herzens* Th. 3. p. 200.

(12) Meckel's *Arch.* l. c. p. 226.

adhaerens, in unum concreta: lien duplo major: Art. vertebralis sinistra ex Aortae arcu inter carotidem et subclaviam sinistram immediate oriebatur. — Duo itaque, quanquam imperfecti, hoc in casu aderant ventriculi, expansionem enim istam sacciformem, ex qua Aorta, ventriculi sinistri vestigium fuisse, optime censendum: quare summo jure cor illud, duobus atriis, duobus truncis arteriosis, ventriculorum tamen conformatione non satis evoluta, transitum ex una classe in alteram facere videatur.

Pertinet et huc morbi historia juvenis 16 annorum ab Hein relata (13). Cor insolitae magnitudinis, multa pinguedine vestitum: atrium dextrum multo sinistro majus: valvula foraminis ovalis tribus foraminibus pertusa: ostia venosa, quorum dextrum vastissimum, ducebant in ventriculum singulum, parietibus validis formatum: septi vestigium, plica membranacea parieti posteriori applicata, ex apice surgens: Aorta amplior, valvulis suis instructa: Art. pulmonaris, juxta Aortam prodiens, angustior justo, valvulis in anulum connatis: ductus arteriosus clausus. Vasa omnia atque cor sanguine repleta: pulmones molles, adpectu sani; sinister in dissecando praebebat vomicam: atque concretum calcareum inter bronchia haerens: glandulae bronchiales magnae atque induratae.

C L A S-

(13) *Dissert. de istis cordis deformationibus, quae sanguinem venosum cum arterioso misceri permittunt.* Gotting. 1866. p. 41.

CLASSIS TERTIA.

Atriorum separationem, truncorumque arteriosorum plenariam disjunctionem in anterioribus jam vidimus, ventriculorum autem separationis vestigia tantum in ultimis relatis casibus observavimus: horum itaque septi efformatio serius locum habere videtur, ac ultimum efformationis stadium constituere.

Constitit jam ex Halleri observationibus, dextrum cordis ventriculum, tanquam tuberculum sub Aortae bulbo, ad cordis itaque basin, sinistro accrescere, ita ut tunc temporis revera cum utrisque communicet Aorta: sensim sensimque nunc ventriculorum separatio obtinet, septique efformatio ita procedere videtur, ut superior inferiorque dextri ventriculi margo introrsum vergat, hic concreseat, sicque ambos inter ventriculos septum constituat, ita ut tam hos inter, quam Aortae cum utrisque simul communicatio plane tollatur. Num autem forsitan idem, quod in atriorum septi efformatione locum habere jam observavit Hallerus, relative casus comprobarunt quodammodo, et hic obtineret, quod nempe ventriculus, primo simplex, muscularibus fasciis, ex ipsius pariete propullulantibus, septumque formantibus dividatur, sicque duo distincta cava constituerentur, absque quod novus jam formato accrescat? aliquam saltem verisimilitudinis speciem habet. Ultimo autem loco haec septi efformatio plenaque ventriculorum separatio ad ipsam cordis basin procedere videtur, certe enim

hoc probat, quod ibidem fere semper in septo foramen reperiatur, quod e sequentibus magis patebit: meliusque hoc elucet ex Meckelii (14) observationibus: refert enim, quem in pluribus foetuum cordibus ad basin communicationis hiatum antea invenerat, se denuo in aliis accuratissime summaque prudentia institutis experimentis semper observasse: atque exinde concludit, ambos inter ventriculos verosimillime ad secundi mensis finem usque ad basin communicationis viam exstare. Haec nunc cordis conformatio multo magis, quam aliae jam enarratae deformationes, post partum remanens observatur: raro tamen septi ventriculorum perforatio, Aortaeque cum utrisque communicatio simplex occurrit: non autem desiderantur casus, in quibus haec sola fuit observata; ut plurimum tamen cum jam enarratis vitiis aliisve occurrit, quarum nunc aberrationum historias enarrabimus.

Simplicis ventriculi perforationis exemplum enarrat Hunterus (15) foetus 6 mensium: valvula foraminis ovalis tenerrima, pluribus foraminulis pertusa, inde cribriformis: in ventriculorum septo ad basin cordis foramen, caulem pennae anserinae facile admittens, margine glabro. Aliud refert Gentilini (16) Viri anno 35 peracto mortui, in quo uterque tantum communicabat ventriculus.

Ter-

(14) *Archiv. für die Physiol.* B. 2. H. 3. pag. 426, 427. Cf. ipsius *Beiträge* l. c. p. 82. p. 101.

(15) *Med. observ. and. inquir.* Vol. VI. 1784. p. 303.

(16) *Testa Krankh. des Herzens übers. von Sprengel* p. 50.

Tertium describit Lawrence (17), cordis verosimillime hominis 14 annorum. Atriorum septum perfectum, foramen ovale clausum: ventriculorum parietes eadem crassitie: valvulae normales: e dextro ventriculo duo foramina ad tertium perparvum ventriculum ducunt; e quo normalis Art. pulmonaris emergebat: Aorta cum utrisque communicans erat solitae capacitatis.

Ventriculorum septi perforationis cum foramine ovali aperto historiam enarrat Tupper (18) puellae 13 annorum. Cordis situs atque forma normalis: atria atque ventriculi solita capacitate: foramen ovale tam late quam in foetu patens: in septo ventriculorum ad basin hiatus, supra quem Aorta ex utrisque ventriculis oriebatur: Pulmones perparvi, valde retrorsum inclinati, ruberrimo colore atque densiori textura: hepar majus: lien solito minor, intestinum colon transversum valde angustum: tunica cellulosa oedematosa: in dextra thoracis parte solito major fluidi copia.

Aliam enarrat Jackson (19) puellae 3 vitae anno mortuae. Cor insolita magnitudine: atria valde dilatata: in ventriculorum septo hiatus, digitum admittens: foramen ovale apertum. Pulmones sani: art. pulmonaris magna, valde prominens, atque ante Aortam arcum formans, in cuius inferiore parte statim in duos dividebatur ramos, sinistrum ampliorem, parvum ramum ad art. subclava-

(17) Meckel's *Arch.* B. 1. H. 2. p. 232.

(18) Meckel's *Arch.* B. 2. H. 3. p. 543.

(19) Meckel's *Arch.* l. c. p. 545.

claviam ejus lateris emittentem: Aorta fere ad perpendicularum e corde oriebatur, dextrorsum juxta art. pulmonalem decurrens, inque duos ramos abiens, qui statim in ambas art. Carotides atque subclavias dividebantur: membrana mucosa fere totius intestinorum tractus insigniter rubra atque tumida, muco adhaerente tecta: contenta hic illic flava, viridia, nullibi, uti in vita, nigra.

Tertiam commemorat Ruland (20) pueri 6 mense anni IX mortui. Aorta ex utrisque ventriculis oriens: ductus arteriosus patens: foramen ovale apertum: cordis parietes densi: totius corporis sanguis fuscus.

Aliam refert Howship (21) pueri 16 vitae anno mortui. Aorta supra hiatum in ventriculorum septo, figurae semicircularis, margine tendineo cinctum, ex utrisque ventriculis oriebatur: cor caeteroquin normale, sanguine nigro plenum: art. pulmonaris normalis: vasa coronaria cordis valde sanguine nigro repleta: omnia abdominalia viscera sana, colore tamen fusco.

Ut plurimum tamen ventriculorum septi perforatio cum art. pulmonaris vario modo a normali statu recedente aberratione conjuncta occurrit: nempe *art. pulmonaris nimis angusta*, *Aorta vero justo amplior*, adeo ut illius ostium, extensum supra ventriculorum septum, ex utroque in Aortam introitum permittat. Hujus conformationis exemplum

(20) Horn's *Archiv. für medicin. Erfahr.* Jahrg. 1818. Nov. et Dec. p. 550.

(21) Horn's *Arch. l. c.* p. 557.

plum refert Paloisius (22) in puero, 6to mense decimi anni mortuo. Cor solito majus, imprimis auricula dextra maxime extensa magna sanguinis nigri, coagulati copia: auricula sinistra solito minor atque contracta cum dextra per valvulam fossae ovalis pluribus foraminibus pertusam communicabat. Ventriculi eadem magnitudine apparebant, quorum septum versus basin continuitate sua interruptum: Aorta in origine insolita amplitudine, valvulis tribus, bene constitutis, instructa, plus quam esse solet, dextrorsum atque antrorsum e basi cordis nascebatur, aditus satis amplus e ventriculo dextro ad illam patebat. Supra hunc aditum, paullo antrorsum atque sinistrorsum ab illo, directe ante Aortam ostium art. pulmonaris multo angustioris justo, duabus tantum valvulis instructam. Inferior thoracis pars elevata: in ipsius cavo sicut in pericardio fluidi serosi accumulatio, idemque in tumido abdomine: pulmones contracti, tuberculosi, in dorso lateribusque pleurae adhaerentes: hepar maximum, diaphragma in pectoris cavum protrudens, colore griseo-lividescente: ventriculus atque intestina contracta, vasibus sanguine distentis.

Aliud enarrat Cooper (23) cordis pueri, 5to mense anni IX extincti, in quo aliquot post partum menses saturatio corporis color: Aorta supra hiatus in septo ventriculorum oriebatur, qui liberum

(22) *Bullet. des Scienc. med.* T. IV. p. 226. Paris 1819.

(23) *Meckel's Arch.* B. 1. H. 2. p. 229 aliud vide *Tabelle* No. 42.

rum ex altero in alterum ventriculum permisit transitum : valvulae arteriae pulmonaris in angustum annulum concretae : ductus arteriosus clausus. In haemisphaerio dextro cerebri abscessus $\frac{3}{4}$ puris fuscis, densioris, male olentis continens.

Simile exemplum legere est apud Obet (24) pueri, 3tio fere vitae anno mortui. Auricula dextra magnitudine longe sinistrum superans ceteri cordis volumen aequabat : foramen ovale apertum : art. pulmonaris minima, tunicis teneris fere venarum instar, lumine contracto adeo, ut specillum vix admitteret, paulo ante ventriculorum septum oriebatur : canalis arteriosus perangustus ad originem art. subclaviae sinistrae aperiebatur : ventriculorum septum, versus basin cordis quasi erosum, margine tamen glabro, non acuto, paululum incurvato, ex altero in alterum ventriculum permittebat transitum : Aorta justo amplior supra septum ita enascebatur, ut valvula una sigmoidea responderet ventriculo dextro. Ex arcu Aortae, broncho dextro tracheae incumbente, paulo latiori, primum surgit truncus communis carotidis et subclaviae sinistrae, deinde carotis et subclavia dextra propriis ostiis. Hepar magnum : intestina ex parte contracta per fasciam membranaceam supra illa extensam : pulmones sani, inflati, colore apparebant leviter rosaceo in cinereum vergente : trachea ad dextrum latus habebat Aortam, ad sinistrum art. pulmonalem infra ductum arteriosum.

Re-

Refert Pulteney (25) historiam pueri 9° mense anni XIII mortui. Cor textura satis firma, magnitudine normali, sola auricula sinistra valde parva: ceterum nihil singulare in ventriculorum, atriorum, valvularumque conformatione: ad basin tamen cordis ventriculorum septum infra Aortam canali quodam terminari videbatur, omnino glabro, nullaque valvula praedito, qui, obliqua directione situs, digiti apicem ex Aorta eadem facilitate in utrumque ventriculum inmittere sinebat: annulus callosus, art. pulmonarem cingens, minor fuit atque firmior solito: art. pulmonalis aliqua strictura. Ventriculus vastior videbatur: vesicula fellea strictura aliqua membranacea in duo divisa loculamentata: pulmones minimi ac collapsi, flaccidi, ut dubitaretur, num functiones exsequi potuissent: in pericardio justa serositatis quantitas.

Sic describit Stenson (26) cor embryonis muliebris. Aorta aliqua parte ventriculo dextro superstans, mediante septo cordis, geminum formabat orificium: ex utroque ventriculo aditum ad illam patebat: art. pulmonaris multo arctior quam Aorta, ad longitudinem dissecta, nullum monstrabat ductum arteriosum. In auriculis nihil a foetus conformatione diversum. Palatum cum labio superiori fissum: cor, ventriculus, hepar, lien, intestina fere omnia et ren dexter (ut sinister, in plures divisus lobos) nullo tegmine tecta, e ventre propendebant: soli pulmones in thorace delitescabant.

In

(25) *Medical Transact.* V. III. p. 339. 1795.

(26) *Acta medica Hafnensia* T. I. p. 200.

In corde a Jacobson (27) descripto hiatus satis magnus in septo ventriculorum, supra quem Aorta multo amplior justo enascebatur: art. pulmonaris pro capacitate vix quarta Aortae pars, ostio valde contracto, valvulis multo crassioribus: foramen ovale fere clausum: arteriae bronchiales, quarum tres in quoque latere, insolita capacitate. Ex arteria pericardii ramus ad quemque pulmonem.

Alium casum enarrat Huet (28), in quo foramen ovale apertum: ductus arteriosus clausus: Aorta supra septum ex utroque ventriculo: art. pulmonaris perangusta.

In pueri, 13. anno mortui, corde ab Huntero (29) descripto art. pulmonaris, ubi e corde adscendebat, valde contracta inveniebatur: septum ventriculorum ad basin late perforatum: Aorta supra septi perforationem posita, cum utroque ventriculo communicabat.

Omnibus hisce in casibus, primo Paloisii excepto, nulla de amplitudine vel totius cordis vel singuli ventriculi mentio fit: solam dextram auriculam amplissimam fuisse allegat Obetus, eadem autem arteriae pulmonalis conditio observatur. Enarrat autem Hunterus (30) in altera observatione pueri anno 11° mortui historiam, in cujus corde uterque ventriculus angustior reperiatur: cor autem forma magis rotunda, apice minus evolu-

(27) Meckel's *Arch. B. 2. H. 1. p. 134.*

(28) *Bullet. des scienc. med. T. II. p. 72. 1808.*

(29) *L. c. p. 299.*

(30) *L. c. p. 417.*

luto: ventriculorum parietes densiores atque carnosiores, quam esse solent, aequales in utroque ventriculo: ipsorum septum ad basin satis late perforatum, ut pollex transmitti posset, infra Aortae originem, ita aditus e dextro ventriculo patebat ad Aortam: Art. pulmonaris, cujus ostium vix caulem pennae anserinae admittebat, in principio arcissima, parietibus teneris quasi venarum, ulterius decurrens solitam induebat amplitudinem. Pulmo dexter undique firme adhaerens.

Simili cum art. pulmonaris conditione plures totum cor dilatatum referunt. Harum prima observatio occurrit apud Cailliot (31) in puero, anno vitae XI. mortui. Cor justo majus, sanguine distentum: septum ventriculorum ad basin perforatum, foramine digitum admittente, margine glabro: Aorta supra istum hiatum in septo ventriculorum nascebatur: art. pulmonaris, orificio valde contracto, duas habebat valvulas, parietes tennes: foramen ovale hiatum diametro 4 linearum ostendebat: canalis arteriosus clausus art. subclaviam sinistram intrabat. Omnia viscera sicuti atramento injecta: in cerebro substantia medullaris a corticali vix discernenda: art. carotis sinistra ex subclavia ejusdem lateris; in dextro latere istae art. propriis orificiis ex Aorta proveniebant: glandula thymus volumine insigni.

Altera exstat apud Howship (32) puellae, 5to men.

(31) *Bullet de l'ecol. de med.* 1807. p. 21.
 (32) *Edinb. Journ.* 1813. Vol. IX. p. 399 in Meckel's
Arch. B. 1. H. 2. p. 233.

mense superato extinctae. Cor multum superabat solitam magnitudinem, sanguine turgens: ex utroque ventriculo aditus patebat in Aortam largiorem: art. pulmonaris versus cor, huic consueto loco inserta, coecum formabat saccum: foramen ovale ex parte tantum clausum: ductus arteriosus apertus.

Tertiae mentionem facit Corvisart (33) in puero 12 annorum. Cor pervastum cum auriculis: parietes ventriculi dextri solito crassiores, sinistri justa crassitie: in ipsorum septo, infra unam valvularum Aortae foramen rotundum, digiti minimi apicem admittens, margine glabro, albicante, superius tamen duobus tuberculis carnosus obsessum: valvula ista Aortae erosa atque ex parte destructa. Pulmones flaccidi.

Quarta memoratur a Knox (34) puellae 4to anno mortuae. Cor paullo majus: art. pulmonaris canalem formabat perangustum, parietibus tenuioribus: Aorta amplissima ex utroque, quamquam magis e sinistro ventriculo surgebat: ductus arteriosi ne vestigium quidem. Pulmones sani, verum sicuti viscera abdominalia coloris fuscii: foramen ovale magnum atque patens.

Altera huc tandem pertinet observatio Haasei (35) puellae 7mo mense anni 9 mortuae, in qua

(33) *Malad. organiq. du coeur*. Paris 1806. p. 270.

(34) *Edinb. Journ.* 1815. Vol. XI. in Meckel's *Arch. B. 2. H. 1.* p. 90 et Horn's *Archiv.* 1818. Novemb. p. 560.

(35) *Diss. de morbo coeruleo* Lips. 1813. Quae cum ad manus non fuit, illam observationem hausi ex Meckel's *Arch. B. 1. H. 2. Tab. 16* No. 45.

qua tamen cor vix normam excedens: Aorta, justo amplior, magis e dextro quam e sinistro ventriculo emergebat: art. pulmonaris valde angustata, valvulis coalitis: foramen ovale late patens: vesicula fellea ampla, multa atra bile repleta. Pulmones spissiori textura: hydrops ventriculorum cerebri.

Alii quidem nunc cum corde dilatato dextrum etiam ventriculum dilatatum fuisse referunt, eadem manente art. pulmonaris conditione. Huc pertinet Clar. E. Sandifortii (36) observatio pueri 13 anno mortui. Cor sanguine repletissimum, pervastum, ut a costae primae et secundae spatio intermedio ad sextam usque pergens, pulmones fere omnino obtegeret, imprimis dexter ventriculus: venae cavae, praecipue inferior, sanguine distentae: pulmonales non ultra modum turgidae: sinus sinister parvus, cum dextro, per foramen ovale apertum, adeo ut stilum crassiorem admitteret, communicabat: ventriculus sinister nihil insoliti ostendit, praeter ortum Aortae supra ventriculorum septum, quod margine rotundo glabro non solum communicationem ventriculorum admittebat, sed etiam Aortae orificium ita dividebat, ut magis in dextrum quam in sinistrum hiaret ventriculum: dextri ventriculi parietes illis sinistri fere crassiores: Aorta in origine latior, tribus valvulis instructa: art. pulmonaris, ubi ex corde oritur, ad bifurcationem usque valde contracta, binas tantum habebat valvulas parvas, ferme concretas, carnosas, granulosis

(36) *Observ. anat. - pathol.* Lib. 1. Cap. 1. p. 26 — 32.

sis excrescentiis obsessas, ejus ostium fere claudentes, exiguumque spatium relinquentes: Canalis arteriosi nullum vestigium. Vasa omnia etiam minora, inprimis venae sanguine atro, tenui distenta: nullibi polyposa concretio: pulmones parvi, corde distento compressi, non admodum tensiles: pericardium non insolitam aquae copiam effudit: venarum subclaviarum principia parte thymi tecta.

Alterum referunt casum Farre et Travers (37) cordis pueri 14. annorum. Cor solito majus, praecipue dextrum sanguine scatens, atque majus sinistro: parietes dextri ventriculi majoris aequae crassi quam sinistri perangusti: ambo per ostium sat latum in septo cordis ad basin communicabant. Aorta solito amplior ex utroque ventriculo: art. pulmonaris adeo angusta, ut ne digitum quidem minimum admitteret: foramen ovale extensum tres lineas diametro habebat: ductus arteriosus clausus: sanguis ubique liquidus, excepta fibrosa massa, foramini ovali inhaerente. Sternum valde prominens: costae valde incurvatae: sinistrum thoracis latus paullo magis elevatum: pulmones hic illic firmiter adhaerentes, plurimos tuberculos, atque aliqua cava exulcerata, coagulato sanguine nec tamen pure repleta continebant: intestinorum tractus atque hepar, praecipue illius superficies fusco colore.

Cum eadem vasorum conditione aliam observationem describit Cailliot (38), in quo dexter ven.

(37) Meckel's *Arch.* B. 1. H. 2. p. 235.

(38) L. c. p. 24.

ventriculus, quamquam amplissima ejusdem lateris auricula, minor tamen, erat pueri trium annorum. Cordis situs transversalis, basi dexterius posita: auricula dextra adeo distenta, ut ceteri cordis volumen aequaret: ventriculi dextri cavitas imminuta, parietibus sat densis: art. pulmonaris angustissima: in septo ventriculorum ad basin hiatus sat largus, supra quem oriebatur Aorta: foramen ovale fere clausum: Canalis arteriosus clausus ad subclaviam sinistram tendebat. Carotis dextra et subclavia sejunctae nascebantur.

Omnibus itaque his in observationibus cum ventriculorum septi perforatione aliisque cordis pulmonumque a norma aberrationibus conjuncta fuit art. pulmonaris major minorve coarctatio; nec tamen desiderantur casus, in quibus *ipsam* plane *clausam* invenerunt. Talem enim descripserunt Farre et Weston (39) puellae 5 septimanarum. Dextrum cordis latus sinistro largius: Aorta amplior ex utroque ventriculo supra septi hiatum oriebatur: art. pulmonaris ad bifurcationem usque clausa: ductus arteriosus pervius. Simile fere exemplum legere est apud Nevin (40) cordis pueri, fine 10 mensis extincti. Cor valde dilatatum, imprimis dexter ventriculus: foramen ovale apertum: art. pulmonaris clausa, valvulis in basi sua ossefactis, margine libero internae tunicae arteriae adhaerentibus: Aorta in origine sua multo

Vas-

(39) Meckel's *Arch.* l. c. p. 232.

(40) *Med. comment. bij Duncan* dec. II. vol. IX. p. 325.
in *Samml. auserles. Abh. f. pract. Aerzte* B. 17.

vastior aequalibus ostiis, quorum quodque digitum facile admittebat, in utrumque hiabat ventriculum: ductus arteriosus clausus. Carotides et art. subclaviae in utroque latere propriis originibus ex Aortae arcu surgebant.

Alium enarrat casum Hodgson (41). Foramen ovale valvula sua imperfecte clausum, adeo ut late pateat: in ventriculorum septo plures desunt fibrae musculares: tunica interna, septum sinistri ventriculi vestiens, tres relinquit hiatus, unde cribriforme apparet: art. pulmonaris loco filum solidum, cum ductu arterioso, multo solito ampliori, ab Aorta ad arteriae pulmonaris ramos sanguinem ferente, cohaerens.

Art. pulmonaris normalis vel dilatata cum ventriculorum septi perforatione.

Primam harum observationum enarrat Cl. E. Sandifortius (42) in infante, quod post partum cito expiravit. Cor rotundulum, extrinsecus bene formatum: canalis arteriosus angustus admodum, quasi art. pulmonaris rami sinistri ramulus: foramen ovale patens: ventriculus sinister parvus admodum, cum dextro per foramen in ipsorum septo communicans: art. pulmonaris solitae capacitatis, duabus tantum valvulis instructa: vena pulmonaris sinistra tantum singula: Aorta in utrumque ventriculum hiabat et majori quidem orificio in dextrum. Caput atque thorax compressa: nullae cartilaginee costales: sternum ab anteriore planius et latius, car-

(41) Meckel's *Arch.* l. c. p. 239. vide et aliud exemplum eodem loco Tabelle No. 76.

(42) L. c. Lib. III. cap. I.

cartilagineum, medio loco osseum: thymus solito minor. Plures et occurrebant deformitates aberrationesque, quas autem omnes, cum ad scopum nostrum proprie non pertineant, hic enumerare, nimis longum foret. Singula autem haec normalis art. pulmonaris observatio exstat: *dilatatae* prima observatio occurrit apud Richerand (43). Cor sanguine plenum: atrium dextrum praecipue dilatatum: ventriculus uterque eadem capacitate fere, neque parietum crassities multum differebat: ipsorum septum perforatum, via oblique superius atque posterius e sinistro in dextrum ventriculum ferente, ubi carnosae columnae, valvulae instar, illam obturabat: art. pulmonaris aneurysmaticae distenta ad bifurcationem usque: foramen ovale clausum: ductus arteriosus sat late patens. Talis itaque huius cordis conformatio erat, ut non solum ventriculos inter communicatio exstaret, sed et tantum sanguis ex sinistro ventriculo in dextrum indeque in art. pulmonalem propelleretur.

Refert et Meckelius (44) historiam cordis maturi foetus, in quo in ventriculorum septi media parte amplius hiatus: foramen ovale solito magis clausum: art. pulmonaris paululum ampla.

Similem quanquam imperfecte enarrat Farre (45) hominis quadragenarii. Aorta supra hiatum in ventriculorum septo ex utrisque emergebat: art. pulmonaris solito amplior.

Art.

(43) *Elem. de Physiol.* 1817. Vol. I. p. 326.

(44) Reil's *Arch.* B. 9. H. 1.

(45) Meckels *Arch.* l. c. p. 233.

Art. pulmonaris non proprio origine e corde oritur, sed Aortae tantum ramus est: haec cum utrisque ventriculis communicat.

Antea jam memoravimus, primum simplicem tantum truncum arteriosum e corde provenire, qui in suo decursu art. pulmonalem emittit: sensim autem, cordis evolutione progrediente, in duos ramos abire, propriis originibus e cordis ventriculis emergentes, Aortam atque art. pulmonarem constituentes. Hujus autem impeditae arteriosi trunci divisionis nobis exemplum enarrat Meckelius in foetu masculo 8 mensium. (46). Cor complanatum, aequali fere latitudine ac longitudine: apex in duo tubera divisus: e media basi Aorta, dimidia parte solito latior, tribus tantum instructa valvulis, supra septum surgit: mox art. pulmonalem perangustam quasi ramum dimittens, non ante, sed retro ab arteria aspera ad columnam vertebralem tendebat: canalis arteriosus nullus: septum ventriculorum foramine altitudinis unius, latitudinis quatuor linearum prope ad basin perforatum, liberum permisit transitum e ventriculo dextro, multo majori, in sinistrum. Plurima simul et impeditae et vitiosae formationis vitia aderant.

Ad aliud nunc accedimus vitium, quodammodo oppositum illi, de quo jam agebatur, nempe

Arteriae pulmonalis ex utrisque ventriculis origo, Aortamque descendentem efformans.

Hujus vitii duas tantum cognovi observationes,

a

a Cooper (47) relatas, quarum prima occurrit in puero gemino, 5 die mortuo. Cor magnum: ventriculus dexter magis elevatus, capacior atque crassioribus parietibus constructus quam esse solet: art. pulmonaris e dextro ventriculo prodiens, in sinistrum etiam hiabat: haec praeter ramos pulmonales etiam Aortam descendentem formabat: normalis Aorta, missis ex arcu solitis ramis, per tenuissimum, non ubique pervium, ramum Aortae descendenti conjungebatur: valvula foraminis ovalis imperfecta: sternum solito magis prominebat.

Alteram refert idem (48) pueri octavo mense extincti. Cor magnum, figura quadrata, vasa ipsius ampla: foramen ovale dilatatum: art. pulmonaris amplior, quam Aorta, cum utroque, magis tamen cum dextro ventriculo communicabat, Aortamque descendentem, canalis arteriosi directionem sequentem, formabat: Aorta tres formabat truncos arteriosos, sursum tendentes, deinde vero in angustum ramum sese contrahebat, qui in Aortam descendentem, solita deinde amplitudine, abiit. Thorax valde prominens: in pleuris atque pericardio plus quam $\frac{3}{4}$ seri continebantur.

Alius et deformationum speciei bina nobis occurrunt exempla, nempe

Utriusque trunci arteriosi, Aortae et art. pulmonalis ex eodem ventriculo origo.

Horum primum, ab Abernethy (49) designatum,

(47) Meckel's Arch. l. c. p. 237.

(48) Meckel's Arch. l. c. p. 238.

(49) Chirurg. und. physiol. Vers. übers. von Brandis p. 156.

tum, infantis est, 2 vitae anno peracto mortui. Quatuor venae pulmonales: foramen ovale prorsus apertum: ventriculus sinister cum atrio suo tertia parte angustior, quam eadem dextri lateris cavitates: ventriculus dexter multo solito amplior, parietibus instructus, quales in sinistro esse solent: directe e ventriculo dextro ostio satis largo surgit Aorta, justo amplior: ex eodem ventriculo etiam art. pulmonaris, ostio parvo, parietibus quasi venarum teneris, quae tertia parte angustior quam esse solet, ab Aorta tecta apparuit: e ventriculo sinistro nulla oriebatur Arteria: per foramen in superiori septi parte transitus ex illo in dextrum ventriculum patebat. Pulmones sani: corpus parvum, emaciatum, bene formatum: musculi parum efformati: aliarum partium nulla deformatio.

Alterum enarrat Ribes (50) pueri, 6 anno mortui. Cor solita magnitudine sed justo latius atque planius: ipsius situs fere transversalis: atrium dextrum valde dilatatum: ventriculus dexter pervastus, parietibus crassissimis, duplici valvularum ostii venosi columna imperfecte in duas cavitates divisus, superius atque posterius cum atrio dextro communicans: anterieus atque sinistrorsum directe ex ipso surgit Aorta: sinistrorsum fere 10''' ab Aortae orificio minus, 3''' amplum, aderat foramen, ex quo canalis, 1'' longus, ad ipsius orificium duabus valvulis variae magnitudinis munitus, emergit, qui sensim angustatus in art. pulmonalem abiit, quae canali quadruplo amplior: e sinistro ventriculo,

culo, dextro quadruplo minori, parietibus tenuissimis, nulla oriebatur arteria, sed per foramen $\frac{1}{2}$ " latum, tendineo margine cinctum, in ventriculorum septo patens, transitus ex illo in dextrum ventriculum patebat: foramen ovale late patens: cordis vasa sanguine nigro turgentia: pulmones densi, nigricantes, nimis parvi, dexter ubique, sinister hic illic firmiter adhaerens: thymus valde insignis: hepar et lien fusco colore: ventriculus magnus: colon descendens contractum, intestino tenui angustius: vesica urinaria vacua, contracta: abdominalia vasa sanguine plena.

Tertium denique, nuperrimo observatum tempore, refert Wood (51) infantis 21 mensium. Vena cava inferior sinistrorsum decurrens atque superior atrio dextro sese inserentes: atrium ipsum magnum: foramen ovale apertum: Aorta et art. pulmonaris e ventriculo dextro emergebant: ipse ventriculus dilatatus, parietibus crassioribus: in ventriculorum septo hiatus, quo hi inter se communicabant.

Novum denique, gravissimumque vitium, contemplandum venit, a Meckelio qualitativis adnumeratum deformationibus, inversa nempe vasorum arteriosorum e corde origo, ita ut

Aorta e dextro ventriculo, art. pulmonalis e sinistro oriatur, venis normali modo sese inserentibus.

Harum deformationum primus mentionem fecit Bail-

(51) Notice des séances de la société royale de Londres. Avril. dans la Bibliothèque universelle des sciences etc. de Genève T. 12. Septembre 1819. pag. 73.

Baillie (52) in infante, secundo vitae mense extincto. Cor normali pro aetate magnitudine: Aorta e dextro, art. pulmonaris e sinistro surgit ventriculo: foramen ovale apertum, quanquam aliquantulum angustius, quam in neonato esse solet: ductus arteriosus vix cornicis pennam transmittere sinebat.

Post ipsum denuo alii similes fuere observati casus, quorum priora Langstaff (53) memoratur in puero, 10 septimana jam extincto. Atrium dextrum adeo dilatatum, ut fere ceteri cordis magnitudinem aequaret: ventriculus dexter normalis: sinister hoc angustior: parietes in utroque eadem crassitie: art. pulmonaris atque Aorta inversa ratione e corde oriebantur: canalis arteriosus normali amplitudine ambas arterias conjungebat.

Alterum enarrat casum Farre (54) pueri, 5to mense mortui. Dexter ventriculus parietibus aequae crassis, quales in sinistro esse solent: hujus parietes tenuiores. Aorta, ceterum normalis e ventriculo dextro oriebatur: art. pulmonaris e sinistro prodiens, adeo angusta, ut tenuiorem stilum non admitteret; foraminis ovalis valvula perforata: canalis arteriosus coarctatus: pulmones bene constituti.

Alium refert casum Gamage (55) puellae, 15 hebdomade post partum mortuae: qui et exinde

(52) *Samml. auserl. Abh. f. pr. Aerzte* B. 20. St. 3.

(53) *Meckel's Arch.* B. 1. H. 2. p. 244.

(54) *Meckel l. c.* p. 245.

(55) *Horn's Archiv.* l. c. p. 552.

notatu dignus, quod fere omnia thoracis et abdominis viscera situm mutassent. Totum cor sanguine nigro, fluido dilatatum: atrium dextrum, pericardio tantum tectum, solito duplo majus, itidem nigro fluido sanguine repletum: cordis situs plane mutatus: dextrum cor sursum atque sinistrorsum, sinistrum dextrorsum versum: Aorta parva e dextro ventriculo emergebat, supra art. pulmonalis principium adscendens, in dextra spinae dorsi parte decurrebat: art. pulmonaris e sinistro ventriculo surgebat: foramen ovale patens atque valde dilatatum: canalis arteriosi nullum vestigium: venae normali modo sese cordi inserentes: pulmo trilobularis in sinistra, bilobularis in dextra parte occurrebat: singula Carotis atque subclavia dextrorsum, vena cava, arteriaque innominata sinistrorsum decurrens: oesophagus et in dextra parte descendebat, ibique diaphragma perforabat: in abdomine itidem ventriculus atque lien cum hepate situm mutaverant: intestinum duodenum atque coecum sinistrorsum; flexura Sigmoidæ intestini colon atque rectum dextrorsum.

Ultimam denique cordis huc referendi historiam describit Krey sig (56) pueri 7. vitae die mortui, quae omnium notatu dignissima, praeter alias notabiles aberrationes, unam continens, numquam antea observatam. Totam anteriorem thoracis cavitationis partem praetermodum magnum pericardium, ipsique incumbens glandula thymus occupabat: atrium dextrum praeternaturaliter dilatatum; ipsius

08-

(56) l. c. p. 104.

ostium solito firmiorem structuram monstrabat, praecipue in auricula trabeculae carnae valde evolutae, plures sulcas formabant, et ad locum, quo alioquin ostium venosum apparet, in tendineum medium contractae, *toto ostio venoso deficiente*: foramen ovale plane patens: ventriculus dexter parvus, sanguine concreto plenus: singulae tantum trabeculae carnae evolutae atque ad locum, quo alioquin ostium venosum, valvulaeque tricuspidales apparent, coecum aderat foramen, ad basin auriculae finiens: sursum atque antrorsum Aorta adscendens ex hoc ventriculo emergebat, tribus imperfectis semilunaribus valvulis instructa; perpendiculariter adscendens, atque tres solitos ramos emittens: posterius et infra Aortae ostium in septo ventriculorum hiatus rotundus diametro $\frac{1}{8}$ pollicis, quo ambo ventriculi inter se communicabant: magisque extrorsum coecus saccus, quem tenuis membrana a tendineo medio, in atrio occurrente, separabat: atrium sinistrum normale: ventriculus sinister vacuus, normalis: supra valvulas mitrales ex hoc ventriculo art. pulmonaris ostium, tribus valvulis semilunaribus munitum, emergebat, ad cordis basin diametro $\frac{1}{2}$ pollicis: ad altitudinem $\frac{3}{4}$ pollicis adscendens, sinistrum dextrumque pulmonares ramos emittebat: nunc statim ad $\frac{1}{8}$ pollicis diametrum sese contrahens, Aortam descendentem formabat: transversaliter decurrens fascia carnea art. pulmonaris ostium ab hiatu in ventriculorum septo separabat: Aortae atque art. pulmonaris, mediante canali arterioso, connubii nullum vestigium: venae cavae nil insoliti monstrabant: infra dictum

hiatum aliud parvum foramen oblique septum perforans aderat, quod in inferiore dextri ventriculi parte sese inostiabat: in pericardio fere $\frac{3}{4}$ seri viridi-flavescentis: pulmones eo in statu, quo in infantibus, qui nondum respirarunt, inferior tantum dextri pulmonis lobus hic illic evolutus: vasa cordis coronaria sanguine nigro turgentia.

CLASSIS QUARTA.

Ventriculorum septo rite efformato, totoque corde ad normam evoluto, ipsius tamen forma in foetu valde adhuc ab hominis nati corde differt. Pulmonibus enim nondum suo officio fungentibus, alias adesse vias, per quas circulatio legitime procederet, necesse erat, ac huic fini inserviunt foramen ovale canalisque arteriosus. Binae hae viae sanguinem, alias pulmonibus advehendum, nunc alio derivant. Omnibus autem sat cognita est haec cordis in foetu ultimis graviditatis mensibus conformatio, quam ut pluribus hic describenda esset. Post partum sensim sensimque hae viae disparent, pulmonibus et paulatim sese explicantibus: transitus enim e statu, quo torpet foetus, ad vitam a matre sejunctam, non subito locum habet, sed per primam post partum periodum vita non multum ab ea ante ipsum differt. Cor autem illum, quo in foetu erat, organisationis gradum etiam post partum excedere, et ad ipsam senectutem usque retinere, permulta docent exempla: nisi autem aliae intercedant deformationes, vita satis diu perducere potest, nullumque inde oeconomiae ani-

animali damnum redundat (57) Ad hos autem casus attendere, animus non est, de illis enim, quae venosi cum arterioso sanguine mixtionem admittunt, tantum agendum.

Occurrit nempe nonnumquam *foramen ovale, nulla omnino valvula instructum*: talem casum refert Plancus (58) infantis, dies quindecim nati mortui. Tubulus arteriosus patebat: foramen ovale omnino carebat valvula sua. Vasorum umbilicalium, quae partes in ventre sunt, patebant: viscera omnia sana inventa sunt.

Alium enarrat Thomson (59) mulieris, anno 46 mortuae. Atrium dextrum aliquantum densius majusque, sinistrum parvum: loco foraminis ovalis hiatus rotundus, facile quatuor digitorum apices admittens, in cujus ambitu annulus Vieussennii non aderat: ventriculus dexter multo vastior et densior, sanguine atro repletus: ventriculus sinister bene constitutus: ductus arteriosus clausus: in Aortae principio magna sanguinis copia. Thorax singulari forma, qua solet esse, quando cor aegrotat: in pericardio 3vj fluidi limpidi: pulmones pluribus locis adhaerentes, fusci, aëre et sanguine repleti: inferior lobi sinistri pars extravasatum san-

(57) Sandifort. l. c. Lib. I. Cap. II. p. 47. Lib. III. C. V. p. 85. 90. Lib. IV. C. VI. p. 55. Ejusdem Exerc. acad. Lib. II. Cap. VII. p. 67. Meckel Path. Anat. B. 1. s. 459. aliaque.

(58) Morgagni de sed. et caus. morb. Ep. 48. Art. 62.

(59) Edinb. Journ. Vol. XII. in Meckel's Archiv. B. 2. H. 3. p. 550.

sanguinem continebat: venae omnes, inprimis vero hepatis, sanguine turgentes: trachea, ubi dividitur, valde rubra: ventriculus in interna facie rubris maculis sparsus: intestina omnia interius fusco colore.

Tertium describit Moreau de la Sarthe (60) Juvenis 18 annorum. Cor paullo majus: sinister ventriculus paullo amplior, parietibus tenuioribus: dexter, paullo angustior, parietibus crassioribus: hujus ventriculi trabeculae carnea rite evolutae, talis autem circumferentiae, ut maximopere hujus cavum clauderent: atrium dextrum sinistro amplius: in inferiore fossae ovalis parte foramen, marginibus glabris: Aorta atque art. pulmonaris, omnesque valvulae normales: venae cavae pulmonaresque nil insoliti monstrabant: totum cor sanguine nigro, semiconcreto repletum; nullibi polyposa concretio. Pulmones sani, modice dilatati: sinister retrorsum densae telae cellulosae ope pleurae adhaerens, uti et in latere quaedam adhaesio: ipsorum vasa sanguine turgentia: sinus durae matris cerebri sanguine nigro modice crasso pleni: omnia piaie matris vasa simili modo repleta: in cerebro nulla aquosa collectio: trachea interius rubra, sanguinem fluidum, obscure rubrum continens: totius fere corporis vasa nigro sanguine scatentia.

Aliquando foraminis ovalis valvula formata quidem, sed imperfecta, tunc nonnumquam

(60) Horn's Archiv. I. c. p. 562.

*canalis etiam arteriosus nondum clausus re-
periebatur.*

Pertinet huc primo puellae 18. die mortuae historia ab English (61) relata. Cor situ formaque normale: valvula foraminis ovalis adeo imperfecta, ut libera pateret inter atria via: ductus arteriosus apertus, solito latior: seri sanguinis in pericardio accumulatio: hepar sanguine turgens: ductus biliosi justo contractiores. Ceterum omnia in thorace atque abdominis cavo satis bene constituta.

Altera et occurrit Farrei observatio (62) viri 40 annorum, cujus cor vastissimum, foramen ovale peramplum: ibidemque alia Meyeri puellae 24 annorum, in cujus corde foramen ovale late patebat.

Alius mentionem facit Tobler (63) in puella 15 annos nata: foramen ovale adeo amplificatum, ut facile digitum transmittere posses.

Aliam puellae 17 annorum observationem refert Spry (64) Pericardium pleurae costali firmiter adhaerens: liquor pericardii nullus: cor insolita magnitudine, sanguine dissoluto atque atro fere repletum: foramen ovale patens ambitu duorum pollicum: ductus arteriosus pervius: tunica interna
cor-

(61) Meckel's *Archiv.* B. 1. H. 2. p. 240.

(62) Meckel's *Arch.* l. c. Tab. No. 70 et 66. Alia et a Jurine memorata No. 29.

(63) *Dissert. de morb. coerul.* Gott. 1812. p. 8.

(64) *Mem. of the med. soc. of Lond.* 1805. p. 137. in *Samml. auserl. Abh.* B. 23. St. 2. p. 309.

cordis albidior, densior: pulmones sani apparebant: hepar magnitudine memorabili totam implebat regionem epigastricam, colore naturali, textura solidiori: in facie hepatis concava magnus tumor, in cuius medio tuberculum, nullum tamen pus.

Refert et Burns (65) viri 40 annorum historiam, in cuius corde foramen ovale apertum, ut caulem pennae anserinae transmittere possis: ductus arteriosus pervius, majorem coracis caulem admittebat: in pleurarum cavis circiter $\frac{1}{2}$ j, in pericardio $\frac{3}{4}$ j seri flavescentis: pulmones sani, nullibi adhaerentes: cerebrum ac abdominis viscera sana: venae organorum uropoëticorum atque testium sanguine turgebant.

Enarrat Testa (66) juvenis historiam, in cuius corde foramen ovale amplum: in Aortae arcu ulcus carcinomatosum diametro dimidii pollicis, quo Aortae parietes internae exesae: illo loco Aorta aliquantulum arctior: pulmones indurati: pericardium atque pleurae aquam continebant: hepar induratum, versus thoracis cavum adscendens: habitus corporis gracilis: thorax angustus.

Aliud tandem refert exemplum Seiler (67) viri 29 annorum. Cor ter justo majus, inde a diaphragmate ad primam usque costam extensum: ipsius pa-

(65) *Krankh. des Herzens übers. von Nasse* Lemgo 1813. p. 18.

(66) *Krankh. des Herzens übers. von Sprengel*. Halle 1813. p. 50.

(67) *Horn's Archiv*. B. 8. H. 2. p. 805. et Kreysig l. c. p. 111.

parietes crassiores: in ventriculo sinistro pollicem crassitudine excedentes cum ossificationis vestigiis; cava cordis nigro sanguine plena: foramen ovale apertum, satis vastum: ductus arteriosus patens: art. pulmonaris perangusta, valvulis ossificatis: Aorta perampla, parietibus non extenuatis: thorax difformis, cavum illius brevissimum: pulmones parvi, in posteriorem thoracis cavi partem a corde maximo depressi, collapsi, colore livido in atrum fere vergente: abdominis cavum perlongum: hepar maximum, durum, colore fusco: lien magnus et crassus, forma semilunari, colore fusco: tunicae ventriculi intestinorumque crassiores.

In aliis cum foramine ovali et ductu arterioso patentibus art. pulmonalis omnino in origine clausa inventa fuit.

Horum casuum primum exstat apud Hunterum (68) in puero 13 die mortuo. Venae cavae duae et venae coronariae in atrium dextrum hiebant: foramen ovale, valvula instructum, late patebat: cavitas ventriculi dextri fere nulla, ostium illius venosum perangustum: art. pulmonaris angusta, insidens ventriculo dextro, tamen cum illo non communicabat, orificio suo clauso. E ramo suo sinistro prodibat canalis arteriosus, anterieus, superius tendens, in Aortae arcum sub origine art. subclaviae sinistrae hians: Aorta solito amplior, ab origine sua magis contorta. Vasa omnia, praecipue autem venae etiam coronariae sanguine fusco, atro fere turgentes.

Alium

(68) L. c. p. 291.

Alium enarrat Langstaff (69) infantis, mox post partum exstincti. Foramen ovale simul cum ductu arterioso patens: art. pulmonaris clausa.

Tertium refert Schuler (70) pueri, decima post partum septimana mortui. Cor volumine non adaucto: sinus dexter, parietibus crassioribus, sicut venae cavae atque coronariae sanguine nigricante dilatatus: venae pulmonales tantum duae: foramen ovale multo apertum, valvula sua reticularis: parietes ventriculorum carnosiores, inprimis dextri, cujus cavum vix nucem avellanam recepit: valvulae semilunares art. pulmonaris in protuberantiam arteriam versus coalitae, foraminulum exiguum reliquerunt: ostium Aortae multo latius, valvulis crassioribus: ipsa Aorta multo capacior quam solet: ductus arteriosus angustus. Pulmones atro-purpureo colore tincti: in mesenterio plurimae glandulae scrophulosae tumidae.

In aliis arteria pulmonaris perangustum tantum habebat ostium propter valvularum coalitum: ductus arteriosus simul clausus.

Primam harum observationum memorat Morgagnius (71) puellae 16 annorum. Cor exiguum, mucronem versus quasi subrotundum: ventriculus sinister forma erat, qua solet dexter, et dexter vicissim qua sinister, et quanquam hoc latior, parietibus tamen crassioribus: auricula dextra duplo

(69) Meekel's Arch. l. c. Tab. No. 8.

(70) Diss. de morbo coeruleo. Oeniponte 1810. et occurrit apud Burns l. c. p. 403.

(71) L. c. Epist. XVII. Art. 12.

plo grandior, duploque carnosior quam tota sinistra: foramen ovale patebat adeo, ut minimum digitum posset admittere: valvulae triangulares, duae minori, tertia justa magnitudine: arteriae pulmonaris valvulae, in superiori parte cartilagineo-osseae, et sic inter se colligatae, ut foramen, lente non majus, relinquerent, ad quod exiguae productiones carneo-membranosae, valvularum instar collocatae, ipsarumque vices supplentes.

Alteram refert Tacconi (72) puellae, in qua post lapsum ingenti ab altitudine primi morborum impetus se monstrarunt, 15 anno mortuae. Cor potius cubicae quam conicae erat figurae: sinister ventriculus latior dextro, ipsius formam induerat, dexter autem sinistri, columnae lacertique dextri ventriculi robusti: art. pulmonaris valvulae conglutinatae vix subtile specillum transmittere sinebant: vena pulmonalis rugosa, summe contracta, sanguine vacua: canalis arteriosus clausus: foramen ovale foetali latius patens. Pulmones contracti, pene exsuccii, tactui renitentes: sinister lobus livido atroque colore tinctus, pleurae validissime conjunctus: sanguinis viscosi, nigri unciae tres supra diaphragma sparsae: pars aliqua etiam intra tracheam: moles ventriculi, omenti, hepatis, solito major: diaphragma enervatum cum tenuium intestinorum tractu in superius thoracis cavum adacrum: venae omnes nigricantes, pandae atque discentae ad minimas usque propagines.

Alia

(72) *Comment. Instit. Bonon.* Tom. VI. p. 64. denuo in Sandifortii *Exercitat. Acad.* Lib. II. Cap. VII. p. 225 s.

Alia contra occurrunt corda, quorum *art. pulmonaris*, cum atrio ventriculoque dextro, solito amplior erat, simul foramen ovale apertum, vel valvula imperfecta constructum.

Horum primum describit Corvisart (73) viri, 60 anno mortui, quem 57. vitae anno post vehementes, pectori illatos, ictus primi morborum impetus aggressi fuere. Cor multo justam magnitudinem excedebat: atrium dextrum maxime dilatatum, parietibus crassioribus, firmioribus: atrium sinistrum longe capacius quam esse solet, parietibus tenerrimis ad membranam fere extensis, facie interna glabra, albicante: fossa ovalis diametro duorum pollicum: foramen ovale plus pollice amplum, patebat margo illius tenuis, albicans, quasi tendineus: ventriculus dexter vastissimus, parietibus justo crassioribus, illius ostium venosum quatuor digitos admittebat: ventriculus sinister vix nucis capax parietibus densissimis; ostium illius venosum contractum digiti apicem recepit: valvulae mitrales densiores, parum rugosae: Aorta in origine sua perangusta: *art. pulmonaris* ad bifurcationem usque dilatata: ductus arteriosus clausus. Facies tumida, colore violaceo: corporis conditio hydropica: pulmo dexter magnus, sinister pericardio maxime dilatato compressus: abdominis viscera sana: interna ventriculi facies colore rubro sat vivido: hepar aliquantulum majus, neque tamen sanguine distentum apparebat.

Al-

Alterum enarrat Meckel (74) pueri 14 annorum. Foramen ovale, diametro fere pollicis, vix inchoamentis valvulae instructum: valvulae Eustachianae leve vestigium: atrium dextrum peramplum: ventriculus dexter ter sinistro, justo contractiori, amplior, parietibus maxime extenuatis: ostium venosum dextri ventriculi pollicum $1\frac{1}{2}$, art. pulmonaris ostium unius, illud Aortae vix $\frac{1}{2}$ pollicis diametrum habet: canalis arteriosus clausus: art. vertebralis sinistra ex Aortae arcu emergit.

Tertium refert Testa (75) mulieris 37 annorum. Cor amplificatum, aliquantulum inferius atque dexterius inclinatum: auriculae sinistrae plures adhaerebant bullae, aquam continentes: atrium dextrum adeo amplificatum, ut aliud cor ibi abscondi possit: ostium venae cavae adscendentis duplo amplius: vasa coronaria vastissima: foramen ovale apertum: ventriculorum parietes teneri: art. pulmonaris tertia parte Aorta amplior: valvulae in sinistro cordis ventriculo, ex parte ossificatae, minimum reliquerunt foramen: thorax male conformatus: multum aquae flavescentis in pleuris atque pericardio tenerrimo: pulmones, praecipue sinister, adhaerentes: hepar permagnum, cum lobo dextro aliformi infra costas spurias se extendens: cystis fellea bile spissa, flava, repleta: lien aliquantulum solito majus, sanguine turgens: uterus embryonem trium circiter mensium continebat.

Haec

(74) *Handb. der Path. Anat.* B. I. p. 459.

(75) *L. c.* p. 62.

Haec nunc sunt, quae ad atriorum vitiosam conformationem spectant: sicuti autem in praecedenti classe arteriosorum truncorum vitiosam insertionem memoravimus, itidem, quanquam raro, eadem res occurrit in venosorum truncorum insertionem: qualis itaque aberrationis duo, quae mihi occurrerunt, exempla proferam.

Harum primum enarrat Lemaire (76) mulieris, 30 vitae anno mortuae. Cor magnum: pericardium undique leviter illi adhaerens: auriculae, praecipue dextra, distentae, satis densae, colore albicante: in atrio dextro ostium venae cavae descendens vix digiti apicem admittens: inter atria foramen, conjunctos quinque digitorum apices admittens, fascia musculari plus minus prominente cinctum: in atrio sinistro paullum distento inferius ac anterius a foramine ovali, dimidio circiter illius diametro, ostium trunci venosi duabus venis pulmonalibus et duabus venis coronariis compositi, qui trans anteriorem basis cordis partem atque auriculam sinistram, anterius pericardio adhaerens, ad pulmonem sinistram tendebat: vena cava inferior in sinistram se immergebat atrium: ostium illius, amplius illo venae cavae superioris, valvula tenui, fluitante, pluries perforata, et in plures divisa ligulas, munitum erat: ventriculus dexter aliquantulum solito amplior, ostio venoso valde dilatato, valvulis tricuspidalibus bene formatis: ventriculus sinister bene constitutus: ostium illius venosum non tam amplum

(76) *Bullet des scienc. med.* T. V. 1810.

plum quam dextri: valvulae mitrales fortes densaeque: Aorta multo angustior quam art. pulmonaris, non multum pro parietum conditione ab illa differebat: valvulae ostiorum arteriosorum nil insoliti monstrabant: magna seri flavescentis copia in abdomine: ventriculus et intestina quasi in statu levis inflammationis: hepar quasi contractum, rugas in superficie monstrabat, dissectum durius apparebat, colore flavo rubescente: pulmones sani, sanguine scatentes: venae omnes contractiores: vena cava abdominalis vix digiti minimi apicem admittebat, item Aorta abdominalis.

Alterum describit Ring (77) puellae, primovivae anno extinctae. Septum atriorum deficiens: venae cavae descendentes duae, altera in dextrum, altera cum vena cava adscendente in sinistrum atrium se immergens: in ventriculorum septo hiatus, supra quem oriebatur Aorta ex utroque ventriculo: art. pulmonaris angusta.

Sic itaque omnes, quae mihi innotuere, perlustravi abnormis cordis observationes, quae morbo *coeruleo* originem praebuere, quarumque numerus forsitan augeri posset, si aliarum occurrentium cadaveris sectio fuisset instituta. Nec me latet, alias adhuc exstare observationes hominum, qui hoc morbo laboraverunt; cum autem tantum ad ipsius cordis abnormem conditionem attendere animus fuerit, atque e cadaveris sectione instituta apparuerit, proprie non *cordis* vitium, sed *pul-*
mo-

monum morbosum statum primariam morbi fuisse causam, meum esse non duxi, et has describere, quarum itaque enumeratio hic sufficiat, occurruntque apud Lentin (78) Marcet (79), Trotter (80), duosque casus, quanquam valde imperfectos, allegat Meckelius (81).

(78) *Beiträge zur ausübenden Arzneiwiss.* B. 2. p. 68.

(79) *Med. and. surg. Journ. of Edinb.* 1805. St. 1. p. 412.

(80) *Samml. auserl. Abh. für pr. Aerzte.* B. 17. p. 103.

(81) *Arch.* B. 2. H. 3. p. 552.

CAPUT SECUNDUM.

Propositis atque perlustratis, quantum in nobis fuit, omnibus observationibus, quae ad abnormis cordis conditionis contemplationem, nec non ad vasorum abnormem structuram atque originem proscopo nostro pertinere videbantur, allegatis simul aliarum corporis partium, hisce in aegrotis obviis, conditionibus: nunc jam interest, diligentius inquirere in effectus, quos haec a normali statu recedens conditio in humanum edit organismum. Quisquis autem ad cordis pulmonumque intimum connubium, viscerumque horum vitalium functionem, nec non ad has aberrationes rite attendens, facile perspiciet, magnas inde in circulatione, magnas et in respiratione turbas oriri, necesse esse, quae, pro vario aberrationis gradu, varioque vitiosae conformationis statu, majores etiam vel minores corporis functionum turbas producent. Cuius simul, has observationes perlegenti, statim et patebit, corde tali modo conformato, venosi atque arteriosi sanguinis commixtionem absque dubio locum habere. Cum equidem ad omnium corporis

func-

functionum integritatem legitima sanguinis conditio prorsus requiratur, atque arteriosus sanguis revera normalis nutritionis requisitum sit, nullum haeret dubium, quin et omnes functiones magis minusve turbari, varioque modo a norma recedere debeant.

His positis, optimum mihi visum fuit, hacce in dissertationis parte ita procedere, ut

primo circulationis respirationisque aberrationes, ipsarumque symptomata exhibeamus, simulque ob intimum caloris animalis sanguinisque oxydationis cum respiratione nexum, harum aberrationes proponamus. *secundo*, ut inquiramus, quosnam effectus haec sanguinis conditio in praecipuas corporis functiones edat.

tertio denique de morbi aggressu mortisque studio determinando quaedam dicamus.

I. Circulatio. Hanc turbatam esse, jam abunde liquet, si ad cordis vasorumque dicta vitia attendamus. Sanguis enim venosus vel per foramen ovale statim ex atrio dextro in sinistrum, vel per canalem arteriosum in Aortam, vel per foramen in septo ventriculorum patens ex uno in alterum ventriculum vel ex utrisque statim in Aortam propellitur: vel talis est art. pulmonaris vitiosa conformatio, ut adfluenti sanguini ad pulmones plane vel pro parte transitum impediat, vel ex utrisque ventriculis originem ducat, vel tantum Aortae ramus sit, vel cum Aorta originis sedem mutaverit, ita ut omnibus hisce in casibus, legitima circulatione impedita, nulla vel parca tantum sanguinis copia

pulmones ad oxydationis processum subeundum adire possit, simulque arteriosi atque venosi sanguinis commixtio locum habeat. Sanguinis et irregularis per corpus divisio, praecipue ejus ad superiores partes congestio obtinet, ut venae jugulares turgeant et undulent, propter sanguinis scilicet a capite descensum et per pulmones transitum impeditum: omnibus enim in casibus, in quibus post mortem cerebri investigatio obtinuit, ipsius vasa praecipue sanguine turgentia reperta fuere, atque Cailliot ipsam substantiam medullarem vix a corticali discernere potuit. Cor autem, adversae valetudinis causa, irregulari contractione micat, ipsiusque irritabilitas magis minusve imminuta videtur. His enim in aegrotis cordis pulsationes non uti in sano observantur homine, tardiores enim, debiliores, tremulae, irregulares, vel vehementissimae deprehenduntur, ut adstantibus horrorem inducant; tumultuosae, thoracem valde concutientes, ita ut non solum unoquoque pectoris loco manu imposita sentiri, sed oculis etiam percipi possint, aliquando et singulari sono conjunctae sint. Praesertim autem ita observantur post animi pathemata, vel quemcunque, minimum jam, motum, atque non nisi in ipso morbi paroxysmo haec omnia summum gradum assequuntur. Tantopere tamen imminuta non est cordis irritabilitas, ut ipsius motus plane prohibeantur, in ipso suffocationis paroxysmo pulsationes diu non cessant, quanquam tunc aliqua intermissio observetur. — Pulsus autem observatur tardus, parvus, languidus, debilis; vel frequens, durus, tremulus, intermittens, in ge-

genere irregularis, magnopere varians, cordis pulsationibus tamen respondens: ipso autem in paroxysmo aliqua obtinet discrepantia: quo vehementiores enim, tumultuosioresque cordis pulsationes, eo minor debiliorque evadit pulsus. Fuerunt, qui semper intermittentis naturae esse pulsum contendunt; plurimae autem observationes huic sententiae adversantur, solo enim paroxysmorum tempore hae intermissiones occurrunt, atque tantum illis in casibus hujus pulsus conditionis fit mentio, in quibus primario vitio hydropicus accedebat status.

Respiratio. Primo post partum tempore tranquillam plerumque, nulla calamitate turbatam, vitam degunt, neque ullam respirationis difficultatem percipiunt, sed lente atque regularis haec procedit. Prout nunc cordis conformatio magis minusve corporis oeconomiae integritatem infestat, eo citius vel serius sese morbus manifestat. Absque aliqua memorabili causa, plerumque post vagitum, lactatum, vel minimum motum, quaedam respirationis difficultas intrat, quasi oppressione pectoris laboraret infans: de die in diem haec adaugetur difficultas, semelque orta plane iterum non evanescit, nec regularis evadit respiratio; tantum iis in casibus, in quibus cito, primis jam septimanis, parum insequabatur mors, haec regularis fuit observata. Sensim nunc paroxysmi celeris, brevis, difficilisque respirationis ipsos aggrediuntur, (sub quibus cutis coeruleus adoritur color vel adaugetur), suffocationem minitantis, convulsionibus saepe animique deliquio stipatae: intermittit respiratio, summo angore corripuntur; insequentibus lentis diu.

diuque protractis expirationibus, altisque, laboriosis, saepe crepitanti sono conjunctis, inspirationibus, quibus aeger restituitur. Post minimum motum vel animi pathemata, vel et his deficientibus, redeunt hi paroxysmi: quieti quoque nunc aegre spiritum ducunt, valdeque molesta, laboriosa, anhelanti, sonora saepe laborant respiratione: interdum suspiria trahunt, clamoresque edunt inviti, tum angoris signa, tum respirationis adminicula, saepe non solum abdominalibus musculis, verum et humerum moventibus in auxilium vocatis: vel sese in abdomen projiciunt, ad fundum thoracem premunt, vel manibus ipsum comprimunt: tussi interdum continua, interdum ad tempus tantum vexantur, vel sicca, vel humida, sanguinea. Accedente quadam pulmonum affectione, inflammatione scilicet, catarrho, aliave, itidem si cor, volumine auctum nimis hos comprimat, ultra modum omnia haec adaugentur incommoda, quae revera e cordis morbooso statu primam originem derivant, quo pulmones sympathice afficiuntur, ipsorumque functio turbatur. Videtur autem suffocationis paroxysmorum sequens esse ratio: cordis harmonia turbata est, unum cavum prae altero sanguine nimis repletur, pulmonesque justam sanguinis copiam non recipiunt: quodcunque nunc circulationem accelerat, sint vel animi pathemata, vel nimis corporis motus, aliave, sanguinem ultra modum in corde adauget, utque huic propellendo provideat, acceleratos, convulsivos quasi motus edit, qui pulmonibus sese communicant, respirationem irregularem, celerem, brevem reddunt, quia

ob

ob sanguinem, nimis in ipsos propulsum, profunda prorsus respiratio prohibeatur: cor autem omni affluentis sanguini propellendo impar, paralysi quasi afficitur, ipsius pulsationes cessant, intermissionem faciunt, respiratio similiter interrumpitur, animique deliquio corripitur aeger: durante hoc, cor omnes colligit vires, ipsis intentis sanguinem propellit, redit respiratio, alto gemitu respirat aeger, lenteque iterum exspirat, sensim restituitur, corde pulmonibusque paulatim ad harmoniam revertentibus.

Cum autem *caloris animalis* generatio, *sanguinisque oxydatio* intimum alant cum respiratione conubium, fereque unice ab hac legitime procedente dependeant, non potest, quin, hac aberrante, sanguinis simul circulatione per pulmones prorsus vel pro parte impedita, et illae a norma recedant: atque revera *coeruleus* corporis *color*, *frigorisque sensus* prima essentialia sistunt phaenomena, haec cordis deformitates concomitantia. Color iste a sanguine efficitur, qui saepissime ater fere, ceterum limpidus, nonnumquam viscosus, etiam ad minimas usque vasorum ac venarum praecipue fines penetravit, venosa ipsius natura praedominante, mutatione simul venosi sanguinis in arteriosum impedita, cum, uti jam memoravimus, vel cor, vel vasa majora pulmonesque ita sint ordinati, ut aer in sanguinem rite agere nequeat. Nuperioribus autem temporibus theoriam, *Cyanosin* ex impedita sanguinis oxydatione originem trahere, oppugnaverunt, experimentaque hac de re instituta ostenderunt, sanguinem quidem revera sub respiratione

carbonio liberari, quod se inspirati aëris oxygenio conjungit, subque acidi carbonici forma exhalatur, nullam autem oxygenii partem sanguinem intrare, cum acidi carbonici, in expirato aëre contenti, quantitas semper aequalis sit oxygenii, sub respiratione amissi, copiae: hocce itaque modo tota sanguinis oxydationis per oxygenium doctrina, post Lavoisierium a Spallanzanio confirmata, et ab omnibus postea assumpta, esset deleta: quidquid autem sit, tamen respirationem in rubriorem sanguinis colorem, ipsius majorem coagulationem, calorisque animalis generationem summum edere effectum, non negandum, quum revera hoc in morbo has sanguinis conditiones desideramus: omnes enim observatores, qui sanguinis aegrotorum mentionem fecerunt, ipsius valde fuscum colorem commemorant: Jurine sanguinis colorem cum fuligine comparat. Cailliot refert, omnia totius corporis vasa quasi atramento injecta. Manifestat autem sese hic coeruleus color iis praecipue in partibus, quae subtiliori praeditae sunt epidermide, in labiis, genis, interiore palpebrarum parte, digitorum phalangibus superioribus, glande cet: sic memorat Hunter nigriusculum faciei colorem sui aegroti, Obet leviolem lividum cutis colorem, saturationem tamen in labiis atque digitis. Cailliot violaceum nigricantem faciei, pectoris, extremitatumque superiorum, praecipue tamen digiti manuum pedumque: idem lividum, ad nigrum vergentem, tantum in digitorum apicibus conspicuum colorem, simulque maculas, quasi ecchymoses supra corpus sparsas: Sandifort refert ad finem
pri-

primi anni digitos unguisque livescere, Hodgson violaceum corporis colorem, palpebrarum atque linguae purpureum, Nevin, Farre aliique coeruleum cutis colorem: unicum tantum occurrit exemplum a Cooper relatum, in quo non coerulei coloris, sed praeternaturalis faciei palloris infantis 8 mensium fit mentio. Fluidam et sanguinis conditionem omnes allegant: Sandifort refert continuo, durante cadaveris sectione, nigrum fluidumque sanguinem e turgentibus vasis effluxisse: idem enarrat Spry: eademque, durante vita, sanguinis fluiditas observatur: ab hac enim, et simul ab ipsius venosa natura certe dependet in *haemorrhagias* propensio, quibus hi aegroti laborant, quaeque duplici modo sese manifestant, vel sponte occurrentes vel post minimas cutis laesiones vix sistendae haemorrhagiae intrant. Sandifort epistaxin haemoptysinque, Cailliot vix sistendam narium haemorrhagiam, Tacconi oris haemorrhagiam, Tiedemann haemoptysin haemorrhoidesque, Nasse (82) et haemorrhoidalem fluxum suae aegrotae, Palois epistaxin commemorant: Obetii infans singulo decimo quarto die oris haemorrhagia laborabat; puer, quem Farre et Travers commemorant, vehementi haemoptysi correptus, subito exstinguebatur: Cailliotii puer tres annos natus, saepius oris haemorrhagia laborabat, quidemque tanta, ut hae certe mor-

(82) Reil's *Archiv.* B. 10. H. 2.

mortem acceleraverint. Nasse autem solus tales vix sistendas cutis haemorrhagias suae aegrotae post minimam ipsius laesionem observavit. — Hoc itaque modo impedita oxydatio sese ipso in sanguine prodit, atque revera ex his observationibus elucescit, quod supra memoravi, sanguinis rubriorem colorem, majoremque coagulationem quam maxime a normali respiratione, perque pulmones circulatione dependere: nunc adhuc de temperatura aegrotorum dicendum restat, quae, cum et magnopere a respiratione pendeat, uti ex ill. Crawfordii de calore animali opere apparet, etiam a norma recedere debet.

Omnes fere asserunt auctores, aegrotos semper frigere: qui frigoris sensus tam ab illis, quam ab aliis observatur: praesertim autem sese in partibus, a corde remotis, manibus nempe ac pedibus, manifestat, quanquam et in aliis totius corporis frigus memoratur: ita ut anxie calorem quaerant, focus hyeme vix calidum corpus redderet, aut aestate ardentissimi solis radii naturalem non praestarent effectum, multo minus sudorem elicerent. Eo magis autem ad hunc frigoris sensum est attendendum, quum, non obstantibus his querelis, multi observatores cutim ad tactum calidam invenerint. Refert autem Nasse cutim suae aegrotae, de frigore et querentis, ad tactum frigidiorum fuisse, quam alioquin in sanis ejus aetatis infantibus observatur. Num autem hicce frigoris sensus revera in caloris generatione imminuta, vel tantum in ipsius sensu imminuto consistat, dubium esse posset, nisi hanc ob-

ob causam instituta experimenta hic multum lucis affudissent. Fuit autem ill. Nasse primus, qui accuratissime, adhibito thermometro, hanc in rem investigavit, atque tam in morbi paroxysmo, quam extra ipsum, proportionem animadvertit. Statim post suffocationis paroxysmum, perdurante adhuc anxietate, saturatiorique livido corporis colore, in ore thermometrum 28° . *Reaum.* indicabat: paulo post, corpore quieto, $27\frac{1}{2} - 27\frac{3}{4}$, in manu autem 21° . semper indicabat. Saepius haec experimenta repetivit, atque ex omnibus institutis apparuit, caloris gradum in ore atque sub axillis inde a $27\frac{1}{2}$ usque ad $29\frac{1}{2}$. *R.* variare, dum in manu constanter thermometrum 21° . indicabat: e comparatione simul cum sanis puellis ejusdem aetatis instituta patuit, in his thermometrum in manu $28\frac{1}{2}$. in ore $29\frac{1}{2} - 30^{\circ}$. indicare. Post ipsum Farre duobus in casibus eodem tramite processit, institutaque ab ipso experimenta eundem eventum monstrarunt, quare brevitatis causa haec silentio praeter eo, haecque tantum memorasse sufficiat. In alio autem casu a Farre et Travers observato, caloris gradum interiorum corporis partium semper duos gradus excedere calorem exteriorum, memoratur. Cooper et refert, temperaturam mulieris, quae subito coeruleo tangebatur colore, in interioribus 100° . fuisse, dum e contra extremitates insigniter solito frigidiores adprehendebantur. Ex omnibus itaque hisce institutis experimentis, satis elucescit, fines extremitatum, Cyanosi laborantium, revera frigidiores esse, quam in sanis observantur,

H. 3. uti

uti multi observatores Sachse (83) Seiler, Obet, Nasse alique jam ex tactu referebant; reliquum autem corpus a sanorum temperatura non differre, ita ut certe suspicio oriatur, omnes, qui frigoris sensum aegrotorum commemorant, extremitates tantum examinasse, reliqui corporis ratione non habita. Num autem haec insignis *extremitatum* temperaturae imminutio revera essentialem hujus morbi characterem sistat, non ita constat, cum aliis in casibus tanta a sanorum temperatura discrepantia non observata fuerit. „Aus den angeführten Versuchen, cet, dicit Meckelius, scheint so viel hervorzugehn, dass zwar auch bei dem unvollkommensten Athmen eben so viel Wärme als unter normalen Bedingungen erzeugt, aber weit leichter zerstreut wird, oder dass zwar die innern, nicht aber immer die äussern Theile die Fähigkeit zur normalen Wärmebildung haben“, atque quidem revera ita videtur, cum in quibusdam observationibus memoratur, corporis, rite vestimentis tecti, temperaturam normalem fuisse, difficillime autem hanc ita retineri potuisse.

II. Visis nunc circulationis respirationisque, nec non proxime ab illis derivandarum, sanguinis oxydationis, calorisque animalis aberrationibus, nunc inquiremus, quomodo haec venosa sanguinis conditio in praecipuas alias corporis functiones agat, digestionem nempe, nutritionem, muscularem

actionem, sensoriumque commune, quare nunc has seorsim considerabimus.

Digestio. In genere magis minusve hanc turbatam esse, ex observationibus constat: saepe totam laesam esse legimus: refert enim Sandifort de suo aegroto oris halitum fuisse insolitum, comparandum cum eo, qui ex ovo recenti cocto, et statim aperto exire solet, ibique et Hahn linguam valde sordidam, spiritum oris foetidissimum, anorexiam, solito majorem praecordiorum inflationem animadvertit, hocque in casu lene emeticum evidenter et ad plures dies profuisse: vel post ciborum assumptionem anxietate corripuntur, suffocationisque paroxysmus intrat, qui pro ciborum assumpta copia, vel ipsorum majori minorive digerendi facilitate, brevius vel diutius perdurat: sic enim Nasse: „*Das blausüchtige Befinden der von mir beobachteten Kranken ist desto schlechter, ihr Aussehen desto strangulirter, ihre Erstickungsanfälle entstehen desto leichter, je schwerer verdaulicher für sie die genossenen Speisen sind. Sie leidet daher am mindesten an ihrem Uebel, wenn ihre Digestionsorgane wenig beschäftigt sind, wenn ihre Nahrung mehr aus gekochten Vegetabilien, die sie leichter zu assimiliren scheint, besteht.*“ — Sic et enarrat Farre juvenem, 22 annos natum, post solito copiosiore assumptam ciborum copiam, subito fuisse mortuum; idem exemplum infantis adducit, quarto die mortui, in quo post quamcumque ventriculi oppletionem statim omnium symptomatum exacerbationes sese monstrabant: refert Sachse spirituosorum usum statim

saturatiorem colorem, venarumque pulsationem producere, minimumque jam abusum febrim excitare: Chamsern (84) quamcunque ventriculi oppletionem suae aegrotae nocuisse, illamque saepius vomitu laboravisse.

Ratio certe harum molestiarum, digestionisque perturbationis quaerenda esse videtur ex majori oxygenii necessitate, quae ad ciborum digestionem requiritur, cui satisfacere nequeunt hi aegroti: plures enim docuerunt observationes, eo meliorem esse ipsorum conditionem, quo magis assumpta alimenta oxygenio scateant, dum e contra, post hydrogenio azotoque gaudentium usum peiores sese sentiunt; hinc in genere itaque vegetabilia magis ipsis conveniunt, minoresque turbas producunt quam animalia, Palois enim memorat, suum aegrotum praecipue vegetabilia desiderasse, Tacconii puella tantum tenuibus fluidisque cibus vesci poterat. — Ciborum autem appetitum in genere non immunitum, nec a legitimo statu aberrantem testantur Sandifort, Sachse, Obet, Nasse alique; alii autem parvum; alii et eos voraces fuisse testantur. — Alvus in genere et bona, quanquam et alii obstructam tardamque ipsam commemorent; alii et diarrhoea laborantes observarunt, quae tamen et multis in casibus optimum levamen adferrent, exacerbationesque mitigarent.

Nutritio. Si rite oxydatus sanguis normalis nutritionis requisitum sit, uti omnes fere Physiologi sta-

statuunt, atque venosus fere nil materiae nutritivae contineat, non potest, quin et haec a norma recedere debeat, cum, uti saepius jam memoravimus, his in aegrotis semper venosa sanguinis conditio dominetur; atque, quanquam multis in casibus aberrationes observemus, e sequentibus tamen patebit, non semper nec insigniter nutritionis processum aberrare: nec Autenriethii assertionem, „maciem semper impeditam sanguinis oxydationem „concomitari,” nec Bellii sententiam, „ob im- „perfectam nutritionem omnibus, hoc morbo la- „borantibus, parvam esse corporis staturam,” ita firmo niti pede.

Revera Tacconi, Spry maciem, Horn atrophiam observarunt, Obet corpus emaciatum, musculos simul parum evolutos refert, Moreau universalem emaciationem animadvertit, quae tamen non ubique aequalis, vix enim notabilis in facie, major in trunco extremitatibusque inferioribus, summa tandem in superioribus, Testa gracilem corporis habitum refert. Multis et in observationibus a Farre, Howship, Cooper, Paloïs, Ru-land, aliisque magis minusve corporis, praecipue autem extremitatum macies commemoratur, Standert corpus tantum aliquantulum minus nutritum atque carnosum apparuisse testatur. Alii autem contrarium animadvertunt. Nevin enim bene nutritum corpus enarrat, Chemineau corpus sat bene constitutum, Tupper, Kreysig duobus in casibus, Howship, Seiler corpus bene evolutum beneque nutritum asserunt: Sandifort et maciei mentionem non facit, sed speciem atque for-

mam pueri decoram testatur, faciem tamen plenior-
 rem, quam proportio carni in artubus ferebat.
 Pulteney et in externarum partium membrana
 adiposa, item in omento multam pinguedinem in-
 venit, Nasse musculos rite evolutos, minori ta-
 men elasticitate praeditos asserit. Seiler et vali-
 dum ossium systema commemorat, Haase autem
 ossa paullo graciliora, Meyer et omnium mayo-
 rum ossium mediam partem ita attenuatam invenit,
 ut facillime diffringi possent. Praecipue autem ex-
 tremorum ossium in longitudinem incrementum,
 gracilitasque memoratur, Sachse enim, Seiler,
 Lentin, Richerand brachiorum insuetam lon-
 gitudinem reperiunt, eoque magis haec in oculos
 incurrit, si simul totius corporis gracilitas obser-
 vatur, uti in Hunteri aegroti, cujus inferiores
 extremitates cum illis gruis comparantur, totam
 corporis formam cani venatico aequiparat: tota si-
 mul et digitorum forma longior tenuiorque appa-
 ret. — Memoratu autem dignissima est singularis
 primae digitorum phalangis conformatio, haec enim
 justo latior longiorque simul tumida apparet, un-
 gues crassi, lati, longi, incurvi, uti in phthisi-
 cis, totum simul membrum saturationis lividi co-
 loris quam omnes aliae corporis partes. Hujus
 formae mentionem jam fecerunt Sachse, Nas-
 se, Meckel, Lentin, Hunter alique, quam
 et aliorum (Palois, Haase, Cailliot, Obet,
 Hodgson, Meyer, Kreysig atque Farre
 duobus in casibus) observationes postea confirma-
 runt: quanquam omnes quidem observatores hanc
 non commemorent, tamen omnibus propria esse vi-

videtur, ita ut revera diagnosticum hujus morbi symptoma sistat. Causa autem hujus singularis membri conformationis ex Nassii sententia, qui exterius phalangem examinavit, non a majori ossis ipsius crassitie sed a venosi hac in parte sanguinis oppletione pendere videtur, cui et sententiae Meckelius favet, atque revera sic videtur, cum Paloïs ipsam mollem, tumidamque invenit; eo magis autem hoc ex Kreysigii relatione apparet, quotiescunque enim aegrotus ungues resecaret, haemorrhagia intrabat, quae ex epidelio internam unguium partem alte investienti originem ducebat.

Sicuti nunc quoad corporis externam formam nullam vel aliquam saltem aberrationem observamus, itidem et eadem res cum singulis corporis organis sese habet, quanquam plures auctores horum formae nullam fecerunt mentionem; quae igitur mihi occurrerunt, hic enarrabo. Seiler intestinorum, ventriculi, vesicaeque urinariae tunicas crassas invenit firmasque. Tacconi ventriculi, hepatis et omenti solito majorem molem, Paloïs tamen ventriculum intestinaque contracta refert, Moreau omentum normale, totius intestinorum tractus tunicas crassiores, lienem fere 8 pollices longum atque crassum: Spry hepar magnitudine memorabili invenit, totam implens regionem epigastricam, colore naturali, textura tamen solidiori: Seiler hepar maximum, induratum, lienem simul magnum, crassum formaque semilunari, ambo fusco colore designat: Testa hepar permagnum, cum lobo dextro aliformi infra costas spurias se extendens, lienem et aliquantulum solito majorem, sanguine sca-

tentem indicat: Corvisart hepar aliquantulum majus, neque tamen sanguine distentum deprehendit: Palois maximum ipsum, diaphragma in pectoris cavum protrudens, colore griseo lividescente: Lemaire autem hepar quasi contractum, rugas in superficie offerens, induratum: Farre lienem duplo majorem judicavit, Sandifort in foetu hepar maximum, lienem imo secundarium invenit. — Wilson in neonato thymum majorem vidit, Cail-liot ipsum volumine insigni in puero 11 annorum: Sandifort et isto in foetu minorem fuisse refert: atque suspicandum in puero 13 annorum ab eodem Cl. viro descripto majorem fuisse, quum venarum subclaviarum principia a thymo tecta erant.

Quid nunc corporis staturam attinet; nec hanc, uti Bellius affirmavit, in omnibus imminutam, sed in multis proceram observamus: talem enim pro aetate invenit Sandifort; Sachse normalem corporis longitudinem, Hunter aetati respondentem, gracilem tamen designat, Ruland, Haase corpus sat longum referunt, Howship corpus bene evolutum, Nasse et staturam majorem asserit, quam alioquin in infantibus istius aetatis, Nevin totius corporis auctum non imminutum fuisse commemorat. Nec tamen desiderantur observationes, in quibus corpus parvum fuit deprehensum: tali enim modo constitutum invenerunt Farre, Kreysig, Abernethy, aliique. Intermediam et staturam commemorant Moreau Kreysig, Tupper. Multae tandem occurrunt observationes, in quibus nec ipsius staturae, nec alio-

aliarum partium nutritionis vel normalis, vel aberrantis ulla fit mentio, quare in his nullam notabilem fuisse deprehensam aberrationem certe judicandum. Ex omnibus autem dictis atque allegatis elucescit, firmam legem „venosam sanguinis conditionem normalem corporis evolutionem, nutritionemque impedire” constitui non posse, quum, etiamsi in quibusdam casibus a normali statu recedentes aberrationes deprehendamus, alii tamen occurrant, in quibus illam normalem observamus. Ultimo tandem loco hic et quaedam de genitalium evolutione breviter adjicere liceat. Hujus in plerisque observationibus nulla fit mentio, quanquam pubertatis periodum jam attigerant aegroti, in multis autem ipsam impeditam observamus. Farre totam corporis evolutionem in Juvene 22 annorum impeditam, nec ulla pubertatis signa adfuisse refert: Kreysig historiam enarrat juvenis ejusdem aetatis, qui 12 annorum puerum aemulabatur, cujusque tota corporis conformatio uti in pueris ante pubertatem observabatur. Moreau tamen memorat, genitalium evolutionem omnia morbi symptomata paululum mitigasse, ita ut haec normalis hoc in aegroto fuisse videatur: Puellae autem, ad hanc periodum pervenientes, sero atque irregulariter vel plane non menstruant: in Tacconi aegrota, quanquam 14 annos nata, nulla menstruorum signa sese manifestaverant: puella et, de qua Spry refert, 17 annorum brevi ante mortem semel tantum menstruaverat. Si autem revera in feminis genitalia evoluta, ipsasque concepisse observamus, morte tamen primis graviditatis mensibus abripiuntur.

tur: sic saltem mulieris, 37 annos natae, a Testa descriptae, uterus circiter trium mensium embryonem continebat: nonne et forsan subitanea mors mulieris 30 annorum, a Kortum (85) memoratae, morboque coeruleo laborantis, conceptioni adscribenda esset? cadaveris autem sectio, quae certe hic multum lucis affudisset, non fuit instituta; semper et irregulariter menstrua provenerant. Quam periculosus autem omnibus, morbosus corde laborantibus, in genere sit coïtus atque graviditas, multi probant casus, quorum mentionem faciunt Morgagnius, Testa, Burns. Videtur autem sanguinis oxydati major necessitas, pectoris simul coarctatio, ab utero proveniens, atque hinc magis impedita circulatio revera subitaneae gravidarum mortis habenda esse causa.

Irritabilitas. Hanc valde esse imminutam, omnes assentiunt auctores atque ex omnibus constat observationibus: revera itaque videtur sanguinis oxydati praesentia quam maxime ad motuum musculorum voluntariorum integritatem requiri; minimi enim ipsorum motus jam impediuntur, ut saepius loquela vel diglutitio prorsus prohibita sit: enarrat enim Chamseru suae aegrotae irritabilitatem fuisse valde debilem, minimus motus, ciborum jam manducatio atque diglutitio respirationem difficilem reddebant. Praecipue autem haec imminuta irritabilitas in extremitatibus sese manifestat, ita ut summo morbi in stadio quisque motus impeditus sit, nec deambulare possint aegroti, quin vehementissima

(85) Hufeland's Journ. B. 34. H. 4. p. 122.

sima statim pectoris oppressione aliisque incommo-
dis, simul lividiore cutis colore vexentur, paraly-
tisque quasi prolabantur: si autem illis motus
adhuc concedatur, lente progredi debent nec diu:
refert enim Nasse, suam aegrotam absque inter-
missione 100 passus facere non posse, atque ad
currendum plane esse ineptam, post minima enim
de industria instituta experimenta statim voluntati
obedire cessant inferiores extremitates, nisi ipsi
occurratur, paralytica prolabitur. Sandifort
commemorat, mox atque aegrotus corpus moveret,
praecipue ipsum anxietatem vexasse, quam tunc
et saepe adeo vehementes cordis palpitationes con-
comitabantur, ut oculis perspici, imo et audiri
enormes cordis ictus potuerint. Deinde idem Cl.
vir, malum sensim in pejus vergere motumque
plane impossibilem fuisse redditum, et, si vel pa-
rum corpus exercebat, insignem aquae copiam ore
dimittere, leipothymia corripit, et per aliquod tem-
poris spatium omnino nil videre potuisse. Tac-
conii puella gressum habebat tardissimum, adeo-
que difficilem, ut tertio quoque passu consistere
cogeretur. Quod autem memorabilius, nullum un-
quam notabile respirationis signum in illa depre-
hendere potuit; quamvis enim oculi faciem inten-
deret, alterni vel in naribus, vel in pectore vel
in ventre motus ne umbram quidem ei datum est
detegere. Sic et enarrat Tupper, aegrotam suam
post minimam virium in cursu intentionem statim
respirationis difficultate vexari, hanc aliquamdiu
perdurare, ita ut cum aliis infantibus concurrere
vel ludere nequirit, quin statim suffocationis sym-
pto-

ptomata intrarent. Ribes memorat, post aliquot menses quotidie perpessas exacerbationes aegroti vires nutritionemque disparuisse, praecipue inferiorum extremitatum, ita ut ne deambulare quidem posset, quanquam appetitus semper valde vigeret. Kreysig refert, quemcunque minimum jam motum, praecipue libero in aëre, sanguinis ad caput congestionem produxisse, lividum cutis colorem adauxisse, respirationisque tunc temporis summa difficultate laborasse; nimium morum labiorum orisque haemorrhagia simul concomitabatur. — Omnes autem hujus imminutae irritabilitatis hic enumerare observationes, nimis longum foret, quarum plures apud Nasse atque Meckelium collectae inveniuntur. Cordis vasorumque irritabilitas, quomodo sese habeat, supra de circulatione agentes jam indicavimus. Hujus muscularis actionis depressae causam ex oxydati sanguinis defectu pendere, innuimus: verum nervorum plus minus turbata functio, ipsorumque abnormis status magnopere huc conferre videtur; animi saltem pathemata, quatenus haec in ipsos aegrotos noxium edant effectum, atque quam plurimum occasionalem paroxysmorum causam si-stant, hoc probare videntur.

Sensibilitas. Haec saepius normalis deprehenditur, cerebri enim evolutio ab hac sanguinis venosa conditione interrumpi non videtur, nec extra paroxysmum ullam sensuum nec a cerebro pendentium functionum aberrationem observamus, uti jam Nasse commemorat: ipse, Sandifort, Sachse, Farre, Kreysig normales aegrotorum ingenii dotes animadvertunt, Lentin et praeclaras ipsas fuisse refert. Attamen intrante
pa-

paroxysmo cerebri nervorumque Functio maximo-
pere turbatur, atque quasi paralysi afficitur. Nas-
se enim tam internorum quam externorum sen-
suum paralysin observavit, Sandifortii puer
durante tali insultu nil videre poterat. Ipsum pa-
roxysmum viriumque summum languorem plerum-
que somnus excipit, uti Nevin refert, Nasse
et majorem aegrotae observavit somnolentiam,
quando paroxysmi vehementiores erant, saepiusque
redibant. Interea autem systematis nervi functio-
nes, morbo in pejus vergente, plus minus turba-
tae sunt, vehementes enim capitis dolores, verti-
gines, nauseae, otalgia, aliaeque nervosa sympto-
mata in aegrotis observantur. Haase et visum
auditumque hebetem refert, Farre debilem visum,
Thiebault Epilepsiam atque Lethargum, Seiler
ultimis vitae temporibus animi deliquia continua,
in mortem tandem terminantia; Kreysig tendi-
num subsultus, alii alia commemorant.

Sic itaque, qualem effectum haec sanguinis ve-
nosa conditio in praecipuas corporis functiones
edat, pro viribus demonstrare atque ex relatis ob-
servationibus illustrare conati fuimus: sanguinis
circulationem turbatam, ipsius plerisque in casibus
magnopere impeditam oxydationem, caloris simul
animalis imminutam generationem observavimus:
digestionem magis minusve turbatam, omnia adau-
gentem incommoda, nutritionis autem processum
multis in casibus normalem nec interrumpi vidi-
mus: musculo bene efformato tamen deest debita
vis, nervorum in ipsum dominio imminuto: cere-
bri nervorumque functio, quanquam in multis nor-

malis, in aliis tamen aberrat, atque in ipso paroxysmo sensuum quasi paralyticum statum invenimus. Nunc adhuc superest, ut in morbi aggressum, exacerbationes, mortisque stadium ulterius inquiramus.

III. Jam Nasse atque Meckelius prius animadvertunt, saepius post partum non statim morbum intrare, multisque observationibus comprobant, atque ex foetali statu perdurante derivant: primo enim post partum tempore corpus magis minusve foetus conditionem retinere potest, quia partus momentum non subitaneus transitus a vita, qua venosum praevalet systema, in eam, ubi arteriosum praeponderat. Nihilominus tamen multae occurrunt observationes, in quibus statim post partum morbi primordia non desideramus: quanquam enim foetui adhuc simillimus sit neonatus, tamen ex altera parte oxydationis processus necessitas non tam exilis videtur, ut diutius eo omnino carere possit infans. Quo magis nunc cordis vitiosa conformatio totius corporis oeconomiae integritatem infestat, sanguinisque oxydatio ob cordis vasorumque conformationem aliqua ex parte vel prorsus impedita est, eo citius sese morbi indicia manifestant, atque lethalem habent eventum. Sic jam 10. die obiit infans, quem Stander t memorat, 4to die moriebatur infans, a Farre descriptus, in quo ad finem secundi diei sese morbosa symptomata monstraverant. Idem obtinet, clausa si inveniatur art. pulmonaris: sic Hunteri infans jam decimo tertio die moriebatur: a Farre et Weston memoratus infans quinque tantum septi-

timanas vixit. Nec inferat quis, puerum, cujus historiam enarrat Nevin, ad 10. usque mensem vitam protraxisse: hoc enim in casu art. pulmonaris valvularum ossificationem durante vita ortam fuisse, huicque ansam praeuisse judicandum, cum, elapso secundo vitae mense, morbi symptomata demum sese manifestarint atque ita organicam hanc degenerationem citioris mortis causam esse habendam, quum alias certe diu vitam protrahere potuisset. — Omnibus et in casibus, in quibus inversa vasorum arteriosorum e corde origo obtinet, statim post partum morbum intrare videmus: in his enim sanguis, e pulmonibus redux, mox per atrium atque ventriculum sinistrum iterum in art. pulmonarem propellitur, pulmonibusque advehitur, dum venosus sanguis, statim in Aortam protrusus, iterum per totum corpus circulationem aggreditur, ita ut parca tantum sanguinis copia semper oxydationis processum subire potuerit: sic infans quem Baillie commemorat, jam secundo mense exstinguebatur: Langstaff 10. septimana mortem intrare vidit: infans autem, cujus historiam enarrat Kreysig jam 7. die moriebatur; hoc in casu tamen plures notabiliores accedebant deformationes, uti ex relatione patet, quae et, ob venosum ostium, atrium inter atque ventriculum dextrum deficiens, magis circulationis turbas producere debebant: e venis cavis enim in atrium dextrum propulsus sanguis per foramen ovale atrium sinistrum intrare debebat, in quo e pulmonibus reduci commiscebatur: ex hoc in ejusdem lateris ventriculum transibat, e quo nunc partim in art.

pulmonarem inque ex ipso orientem Aortam descendentem, partim per superiorem in ventriculorum septo hiatum in dextrum ventriculum et ex hoc in adscendentem Aortam protrudebatur: foraminulum, inferiori in septi parte obvium, sanguinis e dextro ventriculo in sinistrum derivationi inservisse videtur. — Anatomico quidem respectu hic natura diversas, sed quatenus cordis conformatio ipsius fini plane adversetur, sibi accedentes observationes in unum collegi, e quibus patet, cum ipsis tamen vitam aliquamdiu constare posse.

Ad proveciorem autem aetatem illos pervenire videmus, in quibus talis est cordis conformatio, ut Aorta ex utrisque ventriculis originem ducat, ipsorum septo perforato, ita ut revera haec corda magnopere conveniant cum illis, in quibus totum septum deficit, singulusque tantum adest ventriculus, e quo sejuncta arteriarum ostia oriuntur. Sic a Tiedemann o memoratus puer 11. vitae anno obiit: ad 22. usque annum vitam protraxerat juvenis, cujus historiam enarrat Farre: Hunteri puer, in quo statim post partum sese morbi indicia manifestaverant, 13. anno mortuus fuit: ad eandem aetatem pervenit Sandifortii puer, quem tamen primo elapso anno demum morbus aggressus fuit: puer, cujus mentionem facit Cooper, 5. mense anni IX. oppetiit, saturatio corporis color aliquot post partum menses intraverat, secundoque anno elapso symptomatum exacerbatio obtinuit: Farre et Travers 14. anno mortuum fuisse puerum referunt. Animadvertendum autem, omnibus hisce in casibus, primo excepto, organi-

cas

cas vel valvularum, vel art. pulmonaris ipsius degenerationes primo cordis vitio accessisse, quae verosimillime etiam rationem reddunt, cur in aliis, iisdem cordis deformitatibus laborantibus, in quibus tamen art. pulmonaris vel normalis vel dilatata fuit inventa, ita ut major semper sanguinis quantitas ad ipsius oxydationis processum subeundum, ipsam intrare, pulmonesque adire possit, quam in supra relatis, in quibus ipsius orificium per organicam degenerationem fuit coarctatum, serius mortem intrare videmus: vitae enim 35. anno peracto demum obiit vir a Gentilini memoratus: cujus historiam refert Farre, aegrotus ultra 40 annos vitam protraxit: ad 41. aetatis annum pervenit vir, cujus mentionem facit Richerand.

Cum ultimo recensitis quoad vitae durationem nunc et conveniunt illi, in quorum cordibus foramen ovale ductusque arteriosus aperti remanserunt. Tali enim modo constitutum fuit cor puellae, de qua Spry refert, haec nempe 17 annos nata obiit, jam a nativitate coeruleus corporis color sese manifestaverat, continuoque pulsante in fronte, temporibus uti et in sinistra pectoris parte laboraverat dolore: hujus autem cor et morbose affectum fuisse videtur, Spry enim internam cordis tunicam albidiorē, densioremque designat: hinc et verosimillime maturioris hujus puellae mortis causa est derivanda, quam in aliis quidem sub iisdem conditionibus obtinet. Refert enim Seiler denuoque enarravit Kreysig casum maris, qui eodem cordis vitio laborans, tamen ad 26. usque aetatis annum vitam protraxit, quemque primis post

partum mensibus morbus aggressus fuit. Animadvertit autem ad hunc casum Kreysig, hominem hunc etiam forsitan diutius vivere potuisse, nisi sese bis in itinere nimio refrigerio exposuisset, nimiaque virium intentione sibi insigniter nocuisset, mortemque accelerasset. Ad 40. enim aetatis annum pervenit Mellis, cujus historiam refert Burns: tertio aetatis anno morbus intraverat, eo itaque tempore, quo Hallerus refert, se ductum arteriosum plane patentem non amplius invenisse. Ob mitem morbi indolem fere usque ad vitae finem pictoris officio fungi potuit, atque tunc demum tantum omnium symptomatum exacerbationes observabantur, hydropico statu accedente. Videtur itaque tota alicujus desorganisationis absentia senioris mortis causa esse habenda, cum praeter foraminis ovalis canalisque arteriosi aperturam nullum aliud vel in corde vel in arteriis vitium fuit deprehensum.

Minime certe vitae infesta observatur conformatio, cum tantum foramen ovale apertum remanet: hoc enim in hominibus cujusque aetatis patens repertum fuit, absque quod sese ulla, durante vita, morbosorum symptomatum indicia monstraverint, uti Burns atque Nasse jam commemorant. Sandifort ipse refert, sexies sibi hujus viae concretionis defectus obtulisse in cadaveribus hominum diversae aetatis, licet non in omnibus aequae magnae fuerit apertura, absque ullo circulationis aliove vitio. Nuperrime et Farre alia huc facientia exempla allegavit: Meckelius et jam talem casum foeminae 60 annorum retulit, in qua foramen ovale aper-

apertum, nullaue omnino valvula instructum fuerat; nuperrimeque asserit, se in femina circiter 60 annorum fere aequè late patens foramen ovale de-
 nuo invenisse, absque quod in utrisque aliqua laesae sanitatis indicia adfuerant. Videtur autem in omnibus hisce casibus ratio, cur haec foraminis ovalis apertura nullum in sanitatem ederet effectum, in eo esse quaerenda, quod, nulla vel cordis vel vasorum totius corporis structurae aberratione observata, valvula hujus foraminis semper suffecerit huic aperturae claudendae: dicit enim Meckelius: „die Differenzen in der Bildung
 „des eirunden Loches enthalten den vorzüglichsten
 „Grund von der Verschiedenheit des Einflusses,
 „welchen seine Persistenz auf den Lebensprocess
 „äussert. In den gewöhnlichsten Fällen ist es
 „unschädlich, indem der in den linken Vorhof
 „ragende nicht verwachsene obere Theil der Klappe
 „während der Contraction der Vorhöfe durch das
 „im linken enthaltene Blut an die Scheidewand
 „angedrückt, und diese dadurch vervollständigt
 „wird: ja selbst, wo die Oeffnung sehr grosz ist,
 „und nicht auf diese Weise verschlossen werden
 „kann, scheint das Blut des linken Vorhofes bis-
 „weilen hinzureichen, um dem im rechten enthal-
 „tenen den Eintritt zu wehren, indem so wohl
 „in dem von Albin betrachteten, als in dem
 „ersten der von mir angeführten Fälle die Men-
 „schen nicht nu gesund waren, sondern selbst
 „ein hohes Alter erreichten.“ — Green sic enar-
 rat historiam feminae, quae 80. aetatis annum atti-
 gerat, in cujus corde foramen ovale valde patens
 in-

inventum fuit: haec quidem semper laesa sanitate, coeruleo tamen morbo non laboraverat. Videtur itaque ad hunc morbum producendum alias accedere debere huic primario vitio organicas deformationes, quae quidem praecipue in morbosa art. pulmonaris coarctatione, vel in aliis cordis abnormitatibus consistere videntur. Quantam enim in mortis stadio accelerando differentiam afferant organicae diverso tempore accedentes *art. pulmonaris*, vel ipsius *valvularum* degenerationes, multi ex relatis probare possent casus, quare tantum exempli loco quosdam afferam. Si enim a Schulero atque Morgagnio relatos casus comparamus, in utrisque fere eadem observamus vitia atque easdem fere organicas degenerationes: nihilominus tamen Schuleri infans jam 10 septimana obiit, dum Morgagnii puella ad 16 usque aetatis annum pervenit. Absque dubio itaque serioris mortis puellae causa tantum seriori organicae degenerationis ortui tribuenda est. — Similem nunc eventum observamus e comparatione casuum a Sandifortio atque Nevino relatorum. In prioris nempe puero arteria pulmonalis valvulis ferme concretis, carnosiss, granulosis excrescentiis obsessis, ita coarctata reperiabatur, ut nonnisi exiguum relinqueretur spatium; 13 vitae anno morti occubuit: in posterioris puero art. pulmonaris ita coarctata inveniebatur, ut fere clausa dici posset, valvulis in basi sua ossefactis, internae tunicae arteriae adhaerentibus: foramen ovale canalisque arteriosus in utrisque ejusdem naturae: hic puer jam 10 mense exstinguebatur: hoc autem tempore Sandifortii

puer

puer ne aegrotabat quidem, quare in hoc aegroto demum elapso primo vitae anno organica harum valvularum degeneratio obtinuisse videtur, quae in Nevini puero certe jam secundo mense intravit, tunc temporis enim demum sese morbosa symptomata monstrarunt.

Quantopere autem jam solius *art. pulmonaris* degeneratio ad hunc morbum producendum conferre possit, ex historia juvenis, 22 anno mortui, quem primis vitae annis morbus aggressus fuerat, a Kreysig (86) relata elucet, quam cum nondum memoraverim, nec ad ullam descriptarum classium referre potuissem, hic enarrare liceat. Cor brevius sed solito latius, mucro obtusior, ceterum normale, nulla nec substantiae nec valvularum degeneratio: *art. pulmonaris* ad bifurcationis locum valde mutata, dexter ramus ad aliquam partem ita molli, ut ad minimum attactum statim laceraretur; juxta hanc ipsius tunicae incrassatae, extrinsecus gangraenosae, introrsum prorsus clausae: multi alii et ipsius ramuli prorsus clausi, rugosi: Aortae arcus solito brevior: totius corporis venae dilatatae, sanguine concreto, nigro, parcam tantum seri copiam continente repletae: hepar permagnum, tamen non induratum. Externa sinistra thoracis pars a tertia costa magis prominens: costae magis incurvae, eminulae, deorsum tamen inclinatae: sterni et sinistra pars magis prominebat. — Quod autem et foramini ovali tantum aperto organicae accedentes cordis ipsius degeneraciones revera in causa sint,

cur
(86) L. c. p. 119.

cur illud noxios in organismum ediderit effectus, cyanosinque produxerit, probare mihi videtur pueri 14 annorum a Meckelio memorata historia; in hoc enim sinistri cordis utri et Aortae coarctatio, dextrique dilatatio concurrebat, atque his ortis tunc demum vitae nocuisse foraminis ovalis aperturam judicandum.

Haec nunc in genere de majori vel minori variarum deformationum periculositate hic allegasse, non inepte mihi visum fuit. Quid autem nunc varias vitae periodos attinet, quibus praecipue hae abnormes cordis conditiones vel morbosa symptomata producant, vel mortem inferant, argute de his egit ill. Nasse, egregiasque ipsi debemus observationes, quas et Meckelius postea magna pro parte confirmavit, quare breviter hanc quaestionem absolvam atque nonnisi summa momenta afferam. Ex illius sententia quam maxime vitae infestantur.

1°. Dies decimus ad decimum quantum: hacce enim periodo majorem oxygenii necessitatem intrare statuit, cui cum satisfacere nequeunt, vel morbus oritur, vel vita decedunt. — Attamen non ita vera haec videtur sententia, cum ex iis, qui mihi occurrerunt, in sedecim statim post partum, in tribus secundo jam die, morbus sese manifestaverat: atque, morbo quanquam non orto, tamen jam in plerisque magis minusve turbata fuit sanitas: dum etiam ante illud tempus octo aegrotorum mors jam memoratur.

2°. A decimo quarto die usque ad secundum mensem aetatem his crisis vacare refert. Post ipsius editas observationes, quantum scio, duo tantum

tum occurrunt aegrotorum exempla, quae intra hoc temporis spatium occubuerunt, unum nempe 18 dierum ab English, alterum 5 septimanarum a Farre memoratum, quare certe ratione habita notabilis horum aegrotorum numeri duae hae observationes nondum sufficere videntur ipsius sententiae contradicendae.

3°. Secundus mensis ac dentitionis periodus. Ante hanc, ut fere omnes commemorant observatores, morbus semper incipit, mortuorumque numerus augetur, quia sanguinis oxydatio magis necessaria est. Post primum autem dentium ortum rarius aegroti moriuntur. Nasse ipse tres allegat casus, in quibus aegroti ad hujus termini finem de vita decesserunt. Mihi et alii tres occurrerunt, nempe Thiebault puerum 2 anno mortuum fuisse refert, Cailliot alterum tertio aetatis anno, et Jackson puellam eadem aetate occubuisse indicat.

4°. A tertio ad undecimum vitae annum mortalitas plane desideratur. Quod revera, durante hoc tempore, morbus raro lethalis evadat, ipsi assentitur Meckelius, praeter unum a Nasse jam memoratum casum quatuor alios referens, Cooperi nempe, Haasei, Paloisii atque Meyeri, quos tamen tam ob parvum numerum, quam ob periodum, qua mors intravit, non tanti aestimat, ut pro exceptione allegari possent, cum Haasei puella atque Cooperi puer proxime hujus periodi fini accesserint. Alii tres denuo mihi occurrerunt, quorum prior Rulandi nempe cum ultimo recensitis coincidit, 6 enim mense anni IX

morti occubuit puer: puella autem, a Knox memorata, magis dentitionis periodi termino accedebat, haec enim 4 anno obiit. Intermedium tenet locum Ribesii puer, qui 6 anno mortuus fuit.

5°. Magis nunc vitae infestatur periodus, qua pectus explicari incipit, in maribus 11 ad 15, in puellis 15 ad 18 annum. — Haec summum aegrotis affert periculum; antequam enim decimum octavum annum assecuti sint, plerique jam extinguuntur. Quod Lentin refert, plerosque septendecim annos natos, mori, non satis probatum esse, posteriores docuerunt observationes. Quod autem revera e pectoris explicatione, non tamen e genitalium evolutione haec major mortalitas proveniat, illaque mortem acceleret, exin probatur, quod mulieres, quarum genitalia prius ad maturitatem perveniunt, serius vita decedant, dum contrarium in viris observatur. Quoad sexus genus respectu mortis periodi nunc animadvertit Meckelius haec:

„ Der von Nasse angenommene Geschlechtsunterschied in Hinsicht auf die Zeit des Todes zwischen dem elften und achtzehnten Jahre, wird vielleicht durch die spätern Beobachtungen bestätigt, so fern ich den von Nasse bemerkten männlichen Todesfällen, welche zwischen dem elften und fünfzehnten Jahre erfolgten, drei männliche, keine weiblichen zusetzen konnte, und ich würde der von ihm gegebenen Erklärungsart dieser Verschiedenheit überhaupt beitreten, wenn mich nicht das bedeutende Missverhältniss zwischen den männlichen und weiblichen Blausüchtigen

„ tigen

„*tigen etwas abhielte.*“ (87) — Videtur quidem
 revera non iniqua esse ipsius suspicio, cum nu-
 periori tempore Tupper puellae historiam com-
 municavit, quae 13 annos nata mortua fuerat,
 simulque aliam tertio vitae anno exstinctam. Ad
 hos casus animadvertit Meckelius: „*Beide sind*
 „*vorzüglich des Geschlechts wegen merkwürdig,*
 „*so fern dadurch die Zahl der weiblichen Fälle*
 „*vermehrt wird. Auch die Zeit des Todes ist in*
 „*doppelter Hinsicht wichtig, einmal, so fern doch*
 „*beide Fälle zu denen gehören, in welchen das*
 „*Leben, im Verhältnisz zu der Bildungsabwei-*
 „*chung des Herzens, welche die Krankheit und*
 „*den Tod herbeiführte, lange gefristet wurde;*
 „*dann, weil der Todesfall des ältern Mädchens*
 „*in einer Periode erfolgte, wo der Tod nach den*
 „*frühern Angaben selten eintritt.*“ Dein Nas-
 sii sententiam atque huic a se ipso oppositam su-
 spicionem commemorans, adjicit: „*und in der*
 „*That scheint diese Vermuthung nicht ganz un-*
 „*gegründet, da in diesem weiblichen Falle der*
 „*Tod wirklich im dreizehnten Jahre erfolgte.*“

6°. Post decimum octavum annum mors rarior
 evadit, plerisque jam abreptis, quique huic criti-
 cae periodo supervixerunt, sub justo regimine diu

(87) Comparatione relatorum casuum instituta, eo magis
 haec notabilis differentia patebit: occurrit nempe tantum in
 duodeviginti feminini sexus haec abnormis cordis conformatio,
 dum triginta novem exstant observationes masculini: in sedecim
 nulla alicujus sexus fit mentio; ita ut, his sepositis,
 semper tamen major quam 2:1. sit proportio.

vitam protrahere posse videntur, quod et e recentioribus observationibus magnopere constat, cum ad 31 aetatis annum pervenit Seileri aegrotus, in quo primis jam vitae mensibus sese morbus manifestaverat: Burnsii aegrotus, quem tertio aetatis anno morbus aggressus fuit, ad 42 annum usque vitam protraxit. Aliae et occurrunt aegrotorum historiae, in quibus quidem morbi aggressus tempus non fuit indicatum, qui tamen ad 22, 30. imo et 40. aetatis annum pervenerunt. — Post vitae acmen autem oxydatio minus requiritur, seniorque vitae periodus ad puerilem aetatem fere redit.

Sicuti autem nunc vario vitae tempore morbi aggressionem mortisque stadium observamus, ita quoque in anni tempore aliqua occurrit periodus, quae aegrotis magis nociva est, morbi exacerbationes producit, et qua plerumque mors intrat. E frigoris sensu, de quo semper hi aegroti queruntur, in genere certe derivari potest, frigus, hinc praecipue hyemale tempus noxios in ipsos edere effectus, atque revera sic sese res habet. In omnibus enim observationibus, in quibus mortis tempus accurate fuit determinatum, semper illud hyemali vel primo verno tempore fuit observatum. Jam quatuor aegrotorum hoc tempore mortuorum mentionem fecit Nasse, aliorumque dein Meckelius. Praeter omnes autem hos jam memoratos aegrotos in duobus recentiori tempore observatis tantum mortis periodus indicatur; Tupperi nempe puella mense Februario, Rulandi puer Novembri mense occubuit. Mulier 46 annorum, a Thomson

son memorata, et hiemali tempore obisse videtur. Eodem nunc modo omnes fere commemorant auctores durante hyeme omnium symptomatum exacerbationes, quae certe ut et saepissime hoc tempore insecuta mors tam ex noxio temperaturae effectu, quam ex majori oxygenii necessitate originem trahunt.

Variis quoque diei temporibus exacerbationum discrimina fuere observata; in Nevini enim puero primo semper mane exacerbationes observabantur, dein autem plerumque noctis tempore suffocationis paroxysmi intrabant vehementissimi; Knox etiam illas mane observavit. Plerumque autem post meridiem vel vespertino tempore occurrunt; saltem hocce tempore incidentes animadvertunt Haase atque English: Chamseru et aegrotam minus saturato colore fuisse refert. Abernethy primo tertianas exacerbationes, dein quotidie revertentes; Ring ipsas bis de die, Langstaff semel de die observavit. Interea autem harum exacerbationum fixus typus admitti vix potest: hanc enim differentiam vel ab individuali constitutione vel a fortuitis causis pendere, verosimillimum est: animadvertit saltem Knox, jam minimum vehemens alloquium vel Theae usum vehementissimum producere paroxysmum.

Haec nunc de morbi aggressionem, ipsius exacerbatione, mortisque stadio determinando sufficiant, hic harum quaestionum sit terminus, quem ultra progredi, nec dissertationis ambitus, nec vires patiuntur. Ex omnibus autem hoc capite relatis apparet: coeruleum corporis colorem, cordis arteria-

riarumque irregularem actionem, respirationis difficultatem, caloris animalis imminutam generationem, in haemorrhagias propensionem, musculorum imminutam irritabilitatem, nutritionis aliqualem aberrationem, singularem primae phalangis digitorum conformationem simulque summae anxietatis ad animi deliquium, suffocationemque usque paroxysmos essentialia, has cordis deformitates concomitantia, sistere symptomata, quibus facillime hic abnormis cordis status dignoscatur atque a quacunque ipsius alia desorganisatione distinguatur.

Absolutis sic omnibus considerandis quaestionibus, finem tandem huic capiti imponat brevis *morbi curae disquisitio*.

Ab imis inde radicibus hoc malum erui non posse, nec totalem sanationem morbum admittere, nemini ignotum est: septum enim ventriculorum vel atriorum patens vel canalem arteriosum apertum, quomodo, quaeso, quis claudere posset? quali ratione hic Medicus opem ferret, quum revera extra Naturae Medicatricis limites videatur, huc aliquid conferre atque impeditam conformationem suis viribus restituere. Memorabile enim absque dubio est, quod omnium memoratorum aegrotorum, his cordis vitiis laborantium, ne unus quidem observatus fuerit, in quo, semel ortis morbi symptomatibus, haec iterum evanuerunt, atque sanitas fuit restituta. Quanti autem interest, hunc morbum, ex ipsius cordis vitiis originem ducentem, ab illo distinguere, cui pulmonum abnormis conditio ortum praebet, quanquam eadem producat symptomata, non est, quod demonstrem:

ho-

horum enim morbosum statum, sat cito ipsi si occurratur, justa medicaminum applicatione adhuc tolli posse, aliquam saltem prae se fert verisimilitudinem: nonne enim morbus pueri, cujus historiam refert Thomas (88) in quo sese aliquot post partum menses prima morbi vestigia manifestaverant, quae sensim adaucta, tandem 4. aetatis anno omnia disparuere, in tali pulmonum vitio constitisset, atque hinc justo medicaminum regimine ipsius sanatio derivanda esset? saltem videtur. Hinc certe omnes intendendae sunt vires, ut dignoscatur, num e corde ipso an e pulmonibus originem traxerit morbus. — Cum itaque congenita cordis vitia sanare non possimus atque ex antecedentibus pateat, diutissime vitam protrahere posse aegrotos, omnia intendenda sunt vela, non solum ut vitae conservationi prospiciatur, sed etiam ut omnia simul mitigentur symptomata atque quaecunque nociva amoveantur. Hoc autem respectu Sandifortii medendi consilio nullum praestantius invenimus: qui enim post ipsum morbi curam indagarunt auctores, pluribus quanquam verbis eandem tamen allegarunt, quare ipsius Viri Clar. verba hic referre summae certae erit utilitatis; quaeque alia dein fuere data consilia, postea recensimus.

„ Quid denique, inquit, medico sit agendum,
 „ si in aegro eadem, quae supra memoravimus,
 „ symp.

(88) Hufeland's Journ. 1815. St. 4. p. 52. aus Med. Transact. Vol. VI. 1813.

„ symptomata offendat, ac proinde tale vel simile
 „ vitium suspicetur, ex praemissis concluditur fa-
 „ cile. Impedita libera circulatio, impedita libera
 „ respiratio est, levamen ergo adferre valet, quid-
 „ quid sanguinis copiam minuendo, circulum ip-
 „ sius expeditiorem reddit, venaesectione itaque et
 „ hirudinum applicatio; quidquid spissitudinem
 „ sanguinis tollit, ac primas vias puras, liberas
 „ reddit. Optimum ergo successum praebebunt
 „ eccoprotica; scopo eidem satisfaciunt cibi facilis
 „ digestionis, unde optimus paratur chylus; mo-
 „ tus lenissimus erit permittendus, vitandus vero
 „ omnis, qui corpus defatigare sanguinisque cir-
 „ culum multum incitare valet.” — In universum
 fere omnes observaverunt auctores, quam maxime
 in iram propensos esse aegrotos, quare certe quae-
 cunque huic vel aliis animi pathematibus ansam
 praebens occasio est evitanda: nam, praeterquam
 quod haec statim vehementissimum inducant suf-
 focationis paroxysmum, summopere etiam organi-
 carum laesionum origini favent. Ad hoc ultimum
 probandum liceat, quae Bichat (89) de animi
 pathematibus agens, habet, hic afferre. Exposita
 mutatione, quam haec pulsui impertiunt, ait:
 „ Telle est même l'influence, qu'exercent les pas-
 „ sions sur les organes circulatoires, qu'elles vont,
 „ lorsque l'affection est très vive, jusqu'à arrêter
 „ le jeu de ces organes: delà les syncopes, dont le
 „ siège primitif est toujours dans le coeur. — De

(89) Recherches physiol. sur la vie et la mort. p. 55.

„ la même la mort, effet quelquefois subit des
 „ émotions extrêmes, soit que ces émotions exaltent
 „ tellement les forces circulatoires, que subitement
 „ épuisées, elles ne puissent se rétablir, comme
 „ dans la mort produite par un accès de colère,
 „ soit que, comme dans celle occasionnée par une
 „ violente douleur, les forces, tout-à-coup frap-
 „ pées d'une excessive débilité, ne puissent revenir
 „ à leur état ordinaire. — Si la cessation totale
 „ ou instantanée n'est pas déterminée par cette
 „ débilité, souvent les parties en conservent une
 „ impression durable, et deviennent consecutivement
 „ le siège de diverses lésions organiques. Desault
 „ avoit remarqué, que les maladies du cœur, les
 „ aneurysmes de l'aorte se sont multipliés dans la
 „ révolution, à proportion des maux, qu'elle a
 „ enfantés. ”

Praeter jam relatam medendi methodum Farre
 tepidorum balneorum administrationem valde com-
 mendat, quorum egregium effectum ipse expertus
 fuit: per illa enim non solum omnes morbi mo-
 lestias mitigavit, sed etiam diu aegroti vitam con-
 servavit: sanguinem nempe magis ad capillaria va-
 sa derivari, cuti majorem caloris gradum commu-
 nicari, ipsamque cutim quadantenus pulmonum vi-
 cibus fungi putat. Nec horum balneorum rejicien-
 da videtur applicatio, quamcumque enim jam ex-
 calfactionem aegrotis, de frigoris sensu semper
 querentibus, quam et ipsi jam appetunt, summae
 esse utilitatis primo intuitu apparet: majoris certe
 erunt emolumenti, quam frigida balnea, quae, qua-
 li ratione adhibeantur, absque dubio omnia adau-

gerent incommoda, atque revera horum noxium effectum jam experientia comprobavit: tantis nempe anxietatibus fuit correptus *Sandi fortii* aegrotus, quum thorax semel aquae fuerat immersus, ut aquam cum tranquillitate intrare recusaverit peritus, atque ab illis plane dein abstinere debuerint.

Quid nunc ipsos attinet paroxysmos, horum quidem vehementia, praescriptis si obediatur regulis, atque quaecunque nociva, hos excitantia, si evitentur, frangetur, ipsorum tamen aggressio omnino non impiedietur, ob intimum illorum ipso cum morbo nexum. Durante autem paroxysmo, optimum erit, sibi ipsi aegrotum relinquere, quia omnis corporis agitatio magis nocebit, quam proderit, sique adhuc aliquid Medico sit agendum, summum edet effectum clysmatum applicatio, (quum jam ipso Naturae conamine tali modo in *Nevini* aegroto paroxysmum determinare observamus) atque simul corporis excofactio: summo autem in suffocationis periculo instituat V. S. vel hirudines collo applicentur. Si autem nimis saepe intrantes atque vehementes observantur, summae erit utilitatis eccoproticorum, salium medicorum, Mercurii dulcis atque Rhei usus. — Abstinentum autem omnino ab omnibus antispasmodicis, quae revera hic quam maxime nocent. *Nasse* enim refert, *Valerianae* atque *Moschi* usum, quem, antequam ipsam aegrotam viderat, ad praecavendos paroxysmos ipsi praescripserat, quosque spasmodicae naturae judicaverat, insigniter nocuisse, paroxysmum, ipsorum usu continua-

nuato, paroxysmum fuisse insecutum, summoque in vitae periculo versatam esse aegrotam: quae omnia incommoda, missis his medicamentis, Mercurioque dulci propinato, tandem evanuerunt. Aequalem etiam ipsorum noxium effectum vidit Corvisart; post enim potentissimorum Antispasmodicorum simulque diureticorum Medicaminum usum aegrotum talem vehementem corripuisse paroxysmum, qualem antea numquam observaverat, sequentique jam die mortem fuisse insecutam, refert.

Haec nunc quoad medendi methodum: ex omnibus satis apparet, morbum curare, Medico non esse datum; curamque palliativam unicum sistere adjumenti momentum. Voluerunt autem nonnulli, in pulmonibus impedito oxydationis processui vel abnormis sanguinis commixtioni variis modis occurrere, atque hinc ipsius venosam conditionem imminuere. Cum autem modus, quo respiratio in sanguinem agat, nobis nondum satis pateat, summisque adhuc prematur difficultatibus, jam in antecessum concludi potest, scopo non plane satisfactura esse consilia.

Lentin puri gaz oxygenii inspirationem proposuit, ut magis sanguis oxydaretur: verum nimius est hujus stimulus nimisque vehemens ipsius in pulmones actio, quam ut haec concedi posset, quae et verosimillime organicis pulmonum degeneratibus magis ansam praeberet. Praeterea et, cum totius sanguinis massae oxydatio intendatur, exinde inane foret hoc experimentum, quia in plerisque casibus parca tantum sanguinis copia pulmonibus advenit, cujus oxydatio jam soliti aëris

atmosphaerici accessu sufficienter peragitur. Si autem, uti e recentionibus elucescere videtur experimentis, oxygenii nulla pars sanguinem intrat, sed ipsius tantum decarbonisatio in pulmonibus obtineat, ob eandem rationem nec huic scopo satisfaceret: quare absque dubio haec methodus magis noceret quam prodesset.

Nevin sanguinis transfusionem suasit. Haec quidem majoris esse posset emolumenti, quia hocce modo revera primarium sanguinis vitium maxima pro parte tolleretur, atque oxydato sanguine corpus repleretur: sed saepius haec instituenda esset, quum alias sat cito pristina sanguinis conditio reverteretur: praeterea autem, quum certe quodque corpus sanguinem suae naturae genuinum, ipsique accommodatum, cujus simul stimulo assuetum, possideat, alieni hac sanguinis affusione magis ipsius aegroti sanitati noceretur, quique diu cum hac venoso-arteriosi sanguinis conditione vitam protrahere potuisset, hac methodo forsitan cito raperetur morte; noxius saltem jam pridem institutorum experimentorum eventus nec hujus methodi applicationem valde commendat: quare et hanc, cum insuper brutorum certe sanguis hunc in finem adhiberetur, cujus humano sanguini admixtio absque dubio summopere noxium ederet effectum, rejiciendam esse methodum puto.

Nasse hinc aliam proposuit methodum, oxydationis enim in pulmonibus impeditum processum aliis in corporis locis supplere intendit, columnae nempe Voltaicae ope. Sicuti enim quodcunque fluidum ad ipsius positivum Polum applicatum oxyda-

datur atque hydrogenio liberatur, sic et venosus sanguis eadem ratione oxydari posse statuit: „*Man hätte also nur, dicit, den Kranken mit seinem ganzen Körper oder mit einem Theile desselben, mit einem oberflächlichen oder bloss gelegten Gefässe in die positive Sphäre der Säule zu bringen, während der Indifferenzpunkt beider Pole ausserhalb des Körpers oder des Körpertheils fiele.*“ — Ipse autem simul addit: „*es ist möglich, dass es diesem electrischen Project, wie den chemischen ergienge; der Mühe einiger auf verschiedene Weise abzuändernden Versuche scheint es mir jedoch werth.*“ — Haec quidem propositio prae ceteris attentionem meretur, bonisque nititur fundamentis; ipsius autem applicationem summa cum cautela atque prudentia instituendam fore, quisque facile perspiciet.

Jam finem opusculo imponere optimum videtur, non quia absolutum — lubens enim hoc et vires et tempus, superare fateor — sed quia, quae potuimus, praestare statuimus. Ut mites inveniamus lectores atque judices, iterum rogamus.

T A N T U M

(0)

V.

A Pleuritis aut a Peripneumonia detento char-
acteribus superveniente, malum. Hipp. Sect. VI. Aph.

T H E S E S.

XVI.

V. I.

I.
Jure Celsus: Periti medici est non protinus,
ut venit, apprehendere manu brachium, sed pri-
mum residere hilari vultu, percunctarique quomodo
se habeat aeger, et si quis metus est, cum proba-
bili sermone lenire tum dein ejus corpori manum
admove.

II.
Justa virium aestimatio in curandis morbis maxi-
mi est momenti.

III.
Matrimonium praemature nimis contractum ut
matri sic etiam (futuræ proli valde nocet, nam cor-
pus, quod ipsum adhuc incremento indiget, foetui
haud sufficiens dare potest.

IV.
Animi pathemata, quanquam sanitati plerumque
nocent et morbos producant, sic aliquando vale-
tudini prosunt et morbos curant.

N

V.

(o)

V.

A Pleuritide aut a Peripneumonia detento diarrhoea superveniens, malum. Hipp. Sect. VI. Aph. XVI.

V I.

Aegrotantis de medicamentis sibi propinatis bona opinio sola aliquando ad curandum morbum sufficere potest, etiamsi vix ulla contra eundem morbum ipsis medicamentis inhaereat vis.

V I I.

Licet non assentiamur iis, qui saburrae biliosae causam semper in debilitate vel primarium viarum vel totius corporis ponunt, ideoque semper roborantia esse adhibenda existimant, usus tamen resolventium et evacuantium non nimis diu protrahi debet, licet saburrae indicia adhuc adsint, cum saepius haec debilitatis sunt effectus.

V I I I.

Minus recte dicitur homo animal perfectissimum, omnia enim animalia, etiam vegetabilia, qualia in natura occurrunt, sunt perfecta, atque suo scopo optime satisfaciunt, unde egregie Richerand: „ dans la merveilleuse ordonnance de l'univers, chaque être est parfait en lui-même, chaque être est construit de la manière la plus favorable au but, qu'il doit remplir; et tout est également admirable dans la nature vivante et animée, depuis la moindre végétation jusqu'à la plus sublime pensée." Phys. Tom. I. p. 21, 22. 1817.

A A N

AAN MIJNEN

V R I E N D

D. DUYFKENS JUN.,

BIJ ZIJNE BEVORDERING TOT DOCTOR
IN DE GENEESKUNDE.

Reeds jaren houdt een vaste band
Der vriendschap ons verbonden;
Geen tijd, noch lot, noch onverstand,
Heeft immer dien geschonden.
Eens op dezelfde levenshaan,
Eén geest, één harte, voortgegaan,
Blonk vriendschap om ons heenen;
Teen 't lot ons wenkte, scheidden wij;
Doch zij week niet van onze zij,
Maar bleef ons steeds vereenen.

Zoude ik, mijn vriend! dan met gevoel,
Getrouw aan hare wenken,
Den dag, dat ge uw gewenschte doel
Bereikt, ook niet gedenken?
Nu, daar uw vlijt zich ziet bekroond,
Uwe ijver heerlijk wordt beloond,
Zoude ik u thans vergeten?
Nee, daar alleen wat 't harte biedt,
(Meer vergt gij van uw vrienden niet)
Door u wordt goed geheeten.

Heil U! daar gij den eersten tred
 Met moed en wijsheid's stempel,
 (Niet roekeloos) ter nederzet,
 In den gewijden tempel,
 Waar ge op 't altaar der menschlijkheid,
 Ten haren dienste toebereid,
 Den duren eed gaat spreken,
 Om trouw aan plicht, om trouw aan 't hart,
 Te lenigen des lijders smart,
 Te helpen onbezweken.

Heil U! voor zulk een hulpbetoon
 Zult ge op haar' zegen roemen;
 Gewis! uw' ijver steeds ten loon,
 Zult ge U gelukkig noemen.
 O welk een vreugd, wat zaligheid,
 Hebt gij U thans niet voorbereid!
 Reeds zie 'k U heenensnellen,
 Op d'eersten roep uit 's kranken mond,
 Om in den eigen veegen stond,
 Den dood een perk te stellen.

'k Zie eene moeder, afgemat,
 Bij 't wiegje neêrgezeten
 Van haren liev'ling; de oogen nat,
 En 't hart van één gereten;
 'k Zie, hoe zij hare handen wringt,
 'k Hoor, hoe 't gesmeek ten hemel dringt,
 Om 't haar zoo dierbaar leven
 Van 't knaapjen..... ach! de jongste snik
 Schijnt 't in denzelfden oogenblik,
 Den dood ten prooi te geven. —

(o)

Een vader, overkropt van smart,
Ziet de een'ge dochter kwijnen;
De vriend, zoo dierbaar aan haar hart,
Met haar zijn vreugd verdwijnen;
Eén wenk nog! en des levensdraad,
Hoe 't hart ook voor die dierb'ren slaat,
Is mogelijk afgesneden! —
Wie lenigt 's vaders bittren pijn?
Wie geeft hier troost? wie medicyn,
In wanhoop afgebeden? —

Ginds schaart een tederminnend kroost
Zich snikkend om de sponde
Eens vaders, die alleen en troost,
En hulpe geven konde:
Misschien, helaas! een korte poos...
En kind en wichtje is ouderloos,
Van hulp en steun verlaten!
Misschien nog heft hij 't hoofd omhoog,
Maar, om voor 't laatst een teder oog,
Een handdruk hun te laten!

Maar, gij, mijn vriend! verschijnt met spoed,
Daar men uw' komst verbeidde,
En geeft aan 't diep bedroefd gemoed
Een straal van hoop in 't lijden.
Gij ziet; beproeft; neemt kunst te baat;
En spoort de midd'len op, en raadt;
En, onvermoeid in 't pogen,
Geeft ge eindelijk den kranken weêr
Gezondheid, krachten; maar nog meer,
Gij droogt der droeven oogen!

Heil

(0)

Heil U! mijn Vriend, wat zaligheid!
Nu hoor 'k uw kunde roemen;
Nu hoor 'k een ieder als om strijd,
U zijnen redder noemen.
De moeder, in de ziel verrukt,
Die 't knaapje aan 't blijde harte drukt,
De kinders, vriend te gader,
Zij smeeken 's hemels zegen af
Op U, die hun 't behouden gaf
Van kind, vriendin en vader.

Zoo, Vriend! moet ge eens gezegend zijn!
Zoo zie ge uw' ijver lonen!
Zoo moog' zich elke vreugde rijen
In uwen stand vertonen!
En, proeft uw harte soms verdriet,
Het rove uw' ziel haar kalmte niet,
Noch moog' haar ruste krenken!
Maar, wil gelijk bij 't rijkst genot,
Bij elke wissling van uw lot,
Deez' - dag met vreugd gedenken!

S.

Duyskens, Didericus

Diss. path. med. inaug. de abnormi cordis conformationis conditione

Lugdunum Batavorum 1819

4 Diss. 3906,65

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10978801-4